

Biuletyn

informacyjny

1/2018

Propozycje zmian w PROW 2014-2020

Teraz tylko e-wniosek

Wnioski o przyznanie płatności bezpośrednich oraz płatności obszarowych z PROW od 2018 r. obowiązkowo przez Internet

Modernizacja gospodarstw rolnych

Nabór wniosków od 19 lutego do 20 marca 2018 r.

ZAPRASZAMY DO PODRÓŻY W MAGICZNY ŚWIAT POLSKIEJ WSI,
PRZYCIĄGAJĄCEJ RÓŻNORODNOŚCIĄ FORM WYPOCZYNKU,
BOGACTWEM PRZYRODY I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO.

ODPOCZYWAJ NA WSI
aktywnie

ODPOCZYWAJ NA WSI
edukacyjnie

ODPOCZYWAJ NA WSI
kulinarnie

ODPOCZYWAJ NA WSI
naturalnie

ODPOCZYWAJ NA WSI
tradycyjnie

W numerze:

MRiRW

Propozycje zmian w PROW 2014-2020	4
Zmiany w zazielenieniu	12
Rozporządzenie Omnibus weszło w życie	
Korzystne poprawki w działaniach zalesieniowych	14
Teraz tylko e-wniosek	15
Wnioski o przyznanie płatności bezpośrednich i obszarowych z PROW od 2018 r. obowiązkowo przez Internet	
Warto stosować kwalifikowany materiał siewny	16
Wsparcie związane z ASF	17
Pomoc dla dotkniętych embargiem	18
Podwójna jakość żywności w UE	20
Nowe szkoły resortowe	22
Od 1 stycznia br. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi sprawuje nadzór już nad 52 szkołami rolniczymi	
WPR po 2020 r.	24
Pierwsze propozycje Komisji Europejskiej	
Przyszłość unijnego rolnictwa	26
Debata nad propozycjami Komisji Europejskiej	
Partnerzy nie tylko z Europy	27
Wizyta w Wietnamie	28

ARiMR

Agencja dofinansowała budowę targowisk	29
W ramach działań delegowanych wnioski przyjmowały samorzady województw	
Kolejny nabór wniosków	30
na Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej	
Po dopłaty do materiału siewnego teraz do ARiMR	30
Nabór wniosków od 15 stycznia do 25 czerwca 2018 r.	
Modernizacja gospodarstw rolnych	32
Nabór wniosków od 19 lutego do 20 marca 2018 r.	
Nawet 15 mln zł wsparcia dla przetwórców	33
z sektora rolno-spożywczego. Nabór wniosków od 30 marca 2018 r.	

KOWR

Efektywne działania KOWR	34
2017 – dobry rok na rynku mleka	38

Zdaniem ministra

Krzysztof Jurgiel, minister rolnictwa i rozwoju wsi

Szanowni Państwo!

W ostatnim numerze Biuletynu szczegółowo przedstawiliśmy nasze prace w roku 2017 i podsumowanie dwóch lat bieżącej kadencji.

Obecnie konsekwentnie realizujemy przyjęty Program działań MRiRW na lata 2015-2019.

Opracowany został i zaprezentowany harmonogram naboru wniosków w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Weszliśmy w decydujący trzeci rok funkcjonowania tego programu. Jednocześnie też opracowaliśmy pakiet 24 propozycji zmian, które w naszej ocenie wychodzą naprzeciw oczekiwaniom beneficjentów. Zależy nam, na jak najefektywniejszym wykorzystaniu wszelkich dostępnych środków i na uproszczeniach procedur. Między innymi zwiększamy limit pomocy z 300 tysięcy złotych do 500 tysięcy złotych dla rolników składających wnioski dotyczące wsparcia rozpoczynania działalności gospodarczej w zakresie przetwórstwa produktów rolnych w ramach typu operacji „Przetwórstwo i marketing produktów rolnych”. W ramach tego samego typu operacji wprowadzamy też możliwość skorzystania ze środków finansowych dla beneficjentów, którzy rozpoczynają lub prowadzą przetwórstwo w ramach rolniczego handlu detalicznego. Wsparcie może wynieść do 100 tysięcy złotych.

Już w lutym przeprowadzony zostanie nabór na ciesząc się ogromnym powodzeniem poddziałanie „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych”, a dotyczące segmentu D. Jest to typ operacji dotyczący zakupu maszyn i urządzeń niezbędnych do prowadzenia gospodarstwa. Szacunkowy limit środków na ten cel wynosi ponad 600 milionów euro. Może z nich skorzystać ponad 13 tysięcy beneficjentów. Sukcesywnie będą uruchamiane kolejne nabory na pozostałe działania i poddziałania.

Rozpoczynający się rok jest pierwszym, w którym ci, którzy chcą skorzystać z płatności bezpośrednich i płatności obszarowych z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, mają obowiązek złożenia wniosków w formie elektronicznej. Będzie też możliwe składanie – zamiast wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich – stosownego oświadczenia, w którym rolnik potwierdzi brak zmian w porównaniu z wnioskiem z 2017 r. Szacuje się, że z tej możliwości skorzysta ok. 200-300 tys. rolników, co stanowi ok. 15-22 proc. wszystkich beneficjentów systemu wsparcia bezpośredniego. Możliwość złożenia oświadczenia – zamiast wniosku – ma także dotyczyć wybranych działań obszarowych PROW. Oznacza to uproszczenie procedury wnioskowania o płatności bezpośrednie i pomoc w ramach wybranych działań obszarowych PROW.

W pierwszym roku nowego obowiązku składania e-wniosku beneficjentom pomocą służyć będą specjaliści z ośrodków doradztwa rolniczego, a w biurach Agencji

Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zostaną przygotowane specjalne miejsca, w których e-wniosek będzie mógł być złożony w formie elektronicznej.

Szczegółowe informacje na te tematy znajdują się na kolejnych stronach Biuletynu.

Koniec ubiegłego roku przyniósł też wstępne propozycje Komisji Europejskiej dotyczące przyszłości Wspólnej Polityki Rolnej po roku 2020. Na pełną ocenę tych propozycji musimy poczekać do przedstawienia wieloletnich ram finansowych. Niezmiennie stoimy na stanowisku, że realizacja tej jednej z najstarszych, unijnych polityk wymaga odpowiedniego, silnego budżetu.

W naszej ocenie Wspólna Polityka Rolna powinna pozostać ważną polityką Unii, biorąc pod uwagę zarówno nowe potrzeby, wyzwania i zobowiązania międzynarodowe, ale także to, że cele WPR określone w Traktacie pozostają wciąż aktualne, a ich wypełnienie jest ważnym zadaniem tej polityki. Przyszła WPR, funkcjonująca w warunkach coraz bardziej otwartego rynku UE i realizująca nowe funkcje publiczne wymaga silnego finansowania z budżetu unijnego – osiągnięcie wielu ambitnych celów wskazanych w komunikacie w pełni zależy od rozstrzygnięć budżetowych.

Odpowiedni budżet WPR i wyrównanie płatności bezpośrednich są niezbędne dla zapewnienia sprawnego funkcjonowania jednolitego rynku produktów rolnych w UE. Rolnicy unijni wypełniają te same wymagania w zakresie dostarczania dóbr publicznych. Zakładane wzmocnienie wymiaru środowiskowego i klimatycznego WPR wymaga, w pierwszej kolejności definitywnego odejścia od różnic w poziomie wsparcia odzwierciedlających intensywność produkcji sprzed kilkunastu już lat. Wyrównanie płatności bezpośrednich nie może być odraczane w czasie. Polska nie popiera pomysłu współfinansowania płatności bezpośrednich. Taki krok byłby zagrożeniem dla funkcjonowania jednolitego rynku, zasad równej konkurencji i wspólnotowości tej polityki w przyszłości. Za wyrównaniem płatności bezpośrednich opowiedziały się też inne państwa – Litwa, Słowacja, Łotwa.

Niepokojąco jest też w Komunikacie pominięcie utrzymania instrumentów siatki bezpieczeństwa dla rynków rolnych. Zarówno płatności bezpośrednie, jak i instrumenty wspólnej organizacji rynków rolnych powinny mieć nadal podstawowe znaczenie dla stabilizacji dochodów europejskich rolników. Wzmocnienie zarządzania ryzykiem jest potrzebne, jednakże powinno być uzupełnieniem stosowanych do tej pory podstawowych instrumentów stabilizujących rynki rolne.

Najwięcej pytań i wątpliwości wzbudza, proponowany przez Komisję Europejską, nowy model Wspólnej Polityki Rolnej, polegający m.in. na przekazaniu znacznie

większej odpowiedzialności państwom członkowskim za jej wdrażanie.

Przed nami jeszcze wiele dyskusji i rozmów o proponowanych zmianach, szczególnie po przedstawieniu wieloletnich ram finansowych.

Podczas styczniowej wizyty na Podlasiu premier Mateusz Morawiecki potwierdził jednoznacznie nasze priorytety w tym zakresie, a także swoje wsparcie i zaangażowanie. To właśnie jest nowe podejście do spraw rolnictwa w Polsce i przyjęcie za nie odpowiedzialności przez cały rząd.

Z bieżących spraw należy jeszcze wymienić wejście w życie kolejnej, trzeciej już specustawy w sprawie zwalczania wirusa ASF. Jest to cel publiczny, za który odpowiedzialność również ponosi cały rząd. Wirus nie zagraża życiu i zdrowiu ludzi ale przynosi znaczne straty gospodarcze.

Głównym celem przyjętych rozwiązań jest usprawnienie działań prowadzonych w ramach likwidowania oraz zapobiegania chorobom zakaźnym zwierząt. Bezpośrednim powodem podjęcia prac legislacyjnych była potrzeba dodatkowych działań, niezbędnych do skutecznego zwalczania ASF. Rozwiązania dotyczą m.in. zmiany ustawy o granicy państwowej, ustawy prawo łowieckie oraz ustawy o inspekcji weterynaryjnej.

Zmiana ustawy o granicy państwowej umożliwi wykonywanie na gruntach położonych w pasie drogi granicznej urzędzeń lub budowli służących zapobieganiu lub zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Zbudowanie zapory uniemożliwi migrację dzików zza wschodniej granicy kraju. To właśnie stamtąd przemieszczają się dziki zakażone wirusem ASF.

Zmiana ustawy prawo łowieckie reguluje kwestie wykonywania polowania w parkach narodowych oraz rezerwach przyrody. Przewiduje też zwolnienie od pracy lub wykonywania zajęć służbowych dla osoby wykonującej odstrzał sanitarny zwierząt z zachowaniem prawa do wynagrodzenia lub uposażenia (w ciągu roku kalendarzowego ten czas nie może przekroczyć 6 dni).

Kolejne zmiany przepisów pozwolą na utworzenie zespołów ds. dochodzeń epizootycznych, składających się z osób mających specjalistyczną wiedzę z zakresu epizootologii weterynaryjnej.

Przyjęte regulacje prawne wynikają także z zaleceń, jakie rekomendował Międzyresortowy Zespół ds. ASF.

Niezmiennie też w mocy pozostaje bezwzględne przestrzeganie zasad bioasekuracji, które skutecznie przeciwdziałają powstawaniu nowych ognisk. Wynika to z faktu, że drugim po dzikach wektorem rozprzestrzeniania się choroby jest człowiek. Natomiast ścisłe przestrzeganie opracowanych zasad postępowania ogranicza do minimum możliwość przeniesienia wirusa do stada.

Propozycje zmian w PROW 2014-2020

W celu lepszego dostosowania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020) do potrzeb jego beneficjentów, w tym rolników, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przygotowało kolejny pakiet zmian, który został przekazany do akceptacji Komisji Europejskiej. Modyfikacje Programu zostały opracowane w oparciu o wyniki prac zespołów eksperckich, które prowadziły analizę m.in. regulacji i procedur wdrożeniowych pod kątem ułatwienia beneficjentom korzystania z pomocy w ramach poszczególnych instrumentów wsparcia.

W pierwszej kolejności przedstawiamy zaproponowane zmiany w zakresie warunków dostępu do wsparcia w instrumentach pomocy ukierunkowanych na rozwój gospodarstw rolnych i przetwórstwa.

■ Premie dla młodych rolników

W poddziałaniu „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników” w typie operacji „Premie dla młodych rolników” zaproponowano wydłużenie okresu liczonego od rozpoczęcia urzędowania gospodarstwa rolnego do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy z 18 miesięcy do 24 miesięcy oraz rezygnację z definiowania pojęcia urzędowanie gospodarstwa rolnego. Pojęcie to zostanie doprecyzowane w rozporządzeniu wdrożeniowym, z uwzględnieniem nie tylko kwestii wejścia w posiadanie gospodarstwa rolnego, ale również podejmowania czynności świadczących o prowadzeniu gospodarstwa przez osobę ubiegającą się o pomoc.

Jedną z zaproponowanych zmian jest wydłużenie okresu liczonego od rozpoczęcia urzędowania gospodarstwa rolnego do dnia złożenia wniosku o przyznanie wsparcia w typie operacji „Premie dla młodych rolników”

■ Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej

W celu umożliwienia korzystania z pomocy szerszej grupie potencjalnych beneficjentów, w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” w typie operacji

„Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej”, rozszerzono katalog beneficjentów o rolników, ich małżonków oraz domowników ubezpieczonych w KRUS w pełnym zakresie na wnioski. Proponowana zmiana pozwoli wyrównać szanse w dostępie do wsparcia dla większości osób ubezpieczonych w KRUS oraz poszerzyć grupę potencjalnych beneficjentów poddziałania.

W ramach modyfikacji zaproponowano także rezygnację z kryterium ograniczającego dostęp do pomocy dla wnioskodawców, którzy pracują w gospodarstwie rolnym o wielkości ekonomicznej do 15 tys. euro.

■ Restrukturyzacja małych gospodarstw

W przypadku pomocy ukierunkowanej na restrukturyzację gospodarstw rodzinnych o mniejszym potencjale ekonomicznym w poddziałaniu „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw” w typie operacji „Restrukturyzacja małych gospodarstw”, zaproponowano rozszerzenie katalogu beneficjentów poddziałania o rolników i małżonków rolników ubezpieczonych w pełnym zakresie w KRUS na wnioski. Zmiana umożliwi także restrukturyzację gospodarstw położonych na glebach słabszych.

Ponadto, zaproponowano rezygnację z określania kryterium wyboru operacji w zakresie kwalifikacji zawodowych rolnika. Zmiana wynika ze zidentyfikowanych trudności z weryfikacją ww. kryterium ze względu na częste zmiany w systemie edukacji.

■ Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000

Kolejną propozycją zmiany dotyczy poddziałania „Wsparcie na inwestycje w gospodarstwach rolnych” w typie operacji „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000”. Propozycja dotyczy zmiany warunków kwalifikowalności i polega na wprowadzeniu jednakowego dla wszystkich beneficjentów wymogu – zachowania w gospodarstwie maksymalnej obsady zwierząt na poziomie 2 DJP/ha. Dotychczas warunek ten obowiązywał wyłącznie w przypadku realizacji inwestycji związanych z produkcją zwierzęcą, a dopuszczalna wielkość obsady była uzależniona od wymogów określonych w planach zadań ochronnych lub planach ochrony.

■ Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN

W ramach instrumentu „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN” zaproponowano modyfikację, której celem jest dostosowanie tego instrumentu wsparcia do nowowprowadzonego porządku prawnego. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne*, zawiera przepisy dotyczące ustanowienia jednego dla całego kraju programu działań mającego na celu

ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych. W związku z nowym podejściem, konieczne jest zmodyfikowanie zasad związanych z realizacją tego instrumentu wsparcia i umożliwienie między innymi zakupu maszyn do aplikowania nawozów naturalnych oraz zbiorników do przechowywania naturalnych nawozów płynnych. Zaproponowano także zwiększenie maksymalnej kwoty pomocy z 50 000 zł do 100 000 zł oraz priorytetowe potraktowanie, w kryteriach wyboru, operacji nastawionych na zrealizowanie inwestycji związanych z przechowywaniem nawozów naturalnych oraz realizowanych w gospodarstwach o określonej wielkości stada. Ponadto, w celu objęcia wsparciem jak największej grupy gospodarstw, zaproponowano także preferencje dla wnioskodawców, którzy dotychczas nie korzystali ze wsparcia w ramach tego instrumentu.

■ Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi

Zaproponowano również zmianę w poddziałaniu „Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi”. Zmiana dotyczy warunków kwalifikowalności i polega na obniżeniu wielkości powierzchni gospodarstwa, która musi zostać osiągnięta przez przejmującego grunty rolne.

Zaproponowana w poddziałaniu „Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi” zmiana dotyczy warunków kwalifikowalności

W wyniku tej zmiany gospodarstwo przejmującego grunty rolne musi posiadać lub osiągnąć, po przejściu gruntów od beneficjenta, co najmniej wielkość odpowiadającą:

- średniej wielkości gospodarstwa w Polsce lub
- średniej wielkości gospodarstwa w województwie, jeśli średnia powierzchnia gospodarstwa w danym województwie jest mniejsza niż średnia wielkość gospodarstwa w Polsce.

Powyższa zmiana umożliwi skorzystanie z pomocy w ramach tego poddziałania większej grupie rolników i przyspieszy przemiany strukturalne, szczególnie w województwach, w których średnia powierzchnia gruntów rolnych jest niższa niż średnia powierzchnia gruntów rolnych w kraju.

■ Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej

W przypadku poddziałania „Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof” w typie operacji „Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej”, zaproponowano usunięcie zasad ustalania kryteriów wyboru. Biorąc pod uwagę, że pomoc w tym poddziałaniu dotyczy wyłącznie tych rolników, którzy zostali poszkodowani na skutek wystąpienia klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof, a dostęp do pomocy uwarunkowany jest poniesieniem strat w wysokości co najmniej 30% średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie oraz środkach trwałych wykorzystywanych do produkcji rolnej, co stanowi znaczną szkodę w gospodarstwie, proponuje się odstąpienie od stosowania kryteriów wyboru operacji, tak aby wszyscy poszkodowani rolnicy mogli uzyskać pomoc w ramach dostępnych środków.

■ Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej

Natomiast w poddziałaniu „Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, nieko-

Zaproponowano również ułatwienie w dostępie do pomocy rolnikom prowadzącym hodowlę świń na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem ASF

rzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof”, w typie operacji „Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej”, zaproponowano ułatwienie w dostępie do pomocy rolnikom prowadzącym produkcję świń na obszarach wyznaczonych w związku ze

zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń (ASF). Obecnie pomoc przyznaje się rolnikowi, prowadzącemu produkcję trzody chlewnej na poziomie co najmniej 300 świń. Proponuje się zmianę tego warunku, tak aby pomoc mogła być przyznawana rolnikom prowadzącym produkcję świń na poziomie co najmniej 50 świń.

Dodatkowo proponuje się rozszerzenie zakresu kosztów kwalifikowalnych o urządzenia do dezynfekcji.

■ Przetwórstwo i marketing produktów rolnych

W zakresie przetwórstwa i marketingu produktów rolnych opracowano propozycję zmian w poddziałaniu „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój” w typie operacji „Przetwórstwo i marketing produktów rolnych”. Zaproponowana modyfikacja dotyczy wprowadzenia nowego ro-

W typie operacji „Przetwórstwo i marketing produktów rolnych” zaproponowano poszerzenie katalogu beneficjentów

dzażu beneficjenta, tj. podmiotu, który rozpoczyna bądź prowadzi działalność przetwórczą w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD). Propozycja rozszerzenia katalogu beneficjentów poddziałania, przyczyni się do realizacji celu jakim jest skracanie łańcucha dostaw żywności. Wsparcie będzie możliwe wyłącznie w zakresie przetwarzania i sprzedaży przetworzonego produktu, a nie sprzedaży pierwotnych produktów rolnych. Propozycja zakłada, że w zakresie rolniczego handlu detalicznego beneficjent tego typu operacji będzie mógł otrzymać wsparcie do 100 000 zł.

Ponadto, proponuje się dokonanie zmiany polegającej na skróceniu wymaganego okresu na zawieranie

umów długoterminowych z 3 lat do 1 roku.

Proponuje się także zwiększenie limitu pomocy z 300 000 zł do 500 000 zł – w przypadku rolników składających wnioski w naborze tematycznym dotyczącym wsparcia rozpoczęcia działalności gospodarczej w zakresie przetwórstwa produktów rolnych.

■ Tworzenie grup i organizacji producentów w sektorze rolnym i leśnym

Zaproponowana została także modyfikacja o charakterze dostosowującym do obowiązujących przepisów prawa krajowego dla działania „Tworzenie grup i organizacji producentów”, w poddziałaniu „Tworzenie grup i organizacji producentów w rolnictwie i leśnictwie”, w typie

Kolejną zaproponowaną zmianą jest modyfikacja o charakterze dostosowującym do obowiązujących przepisów prawa krajowego dla działania „Tworzenie grup i organizacji producentów”

operacji „Tworzenie grup i organizacji producentów w sektorze rolnym i leśnym”. Propozycja zmiany jest konsekwencją wejścia w życie w dniu 1 września 2017 r. ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa. Od dnia 1 września 2017 r. kompetencje związane z rejestracją oraz nadzorem nad działalnością grup producentów rolnych przejęła Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, z wykorzystaniem Oddziałów Regionalnych ARiMR, których dyrektorzy przyjmują wnioski o rejestrację grup, w zależności od siedziby grupy. Powyższa ustawa, wprowadza także zmianę kompetencji w zakresie rejestracji organizacji producentów w sektorze mleka i przenosi je od Prezesa Agencji Rynku Rolnego do dyrektorów Oddziałów Regionalnych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, właściwych ze względu na siedzibę organizacji.

■ Transfer wiedzy i działalność informacyjna

Jednym z istotnych priorytetów realizowanych w ramach PROW 2014-2020 jest transfer wiedzy i innowacji. W celu usprawnienia wdrażania instrumentów wsparcia powiązanych z ww. priorytetem zaproponowano zmiany, które przyczynią się do uproszczenia,

zwiększenia przejrzystości i efektywności ich realizacji.

W przypadku instrumentu „Transfer wiedzy i działalność informacyjna” zmiana dotyczy sposobu wyboru beneficjentów i rozliczania realizacji operacji. Zmiana dotyczy poddziałań: „Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności” oraz „Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych”. Dotychczasowy wybór beneficjenta dokonywany jest w drodze konkursu. Podejście takie nakłada na beneficjenta ograniczenia w zakresie możliwości rozliczenia wszystkich kosztów planowanych do poniesienia w ramach przygotowania i przeprowadzenia operacji szkoleniowej. Zaproponowana zmiana zakłada natomiast, że podmiot wdrażający, tj. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, dokonywał będzie wyboru beneficjenta w oparciu o przepisy prawa zamówień publicznych, co wpłynie na sposób rozliczania zrealizowanej operacji. Takie podejście zasadniczo uprości proces wyboru beneficjentów, jak również sposób wykonywania i rozliczania operacji z zakresu transferu wiedzy i działalności informacyjnej. Będzie miało również wpływ na prawidłowy i przejrzysty wybór beneficjentów.

■ Świadczenie kompleksowej porady dla rolnika oraz świadczenie kompleksowej porady dla właściciela lasu

Z kolei w działaniu „Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw” proponuje się wprowadzenie modyfikacji, której celem jest wykorzystania możliwości, jakie dają przepisy prawa o zamówieniach publicznych (PZP), w tym przepisy UE, co do sposobu rozliczania zrealizo-

Także w działaniu „Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw” proponuje się wprowadzenie modyfikacji

wanej operacji. Proponowana zmiana dotyczy poddziałań: „Wsparcie na szkolenia doradców” oraz „Wsparcie korzystania z usług doradczych”, typu operacji „Świadczenie kompleksowej porady dla rolnika” i typu operacji „Świadczenie kompleksowej porady dla właściciela lasu”. Zastosowana procedura wyboru be-

neficientów działania jest regulowana prawem o zamówieniach publicznych, która musi być otwarta zarówno dla podmiotów publicznych, jak i prywatnych. Przepisy unijne wskazują, że wybór beneficjentów działania musi odbywać się z zastosowaniem unijnych i krajowych zasad udzielania zamówień publicznych. Obecnie, do wyboru beneficjentów w ramach instrumentu „Wsparcie na szkolenia doradców” stosowane są przepisy PZP, jednakże do rozliczenia zrealizowanej operacji zastosowanie ma refundacja poniesionych kosztów. W celu uproszczenia procesu rozliczania zrealizowanej operacji i wykorzystania możliwości jakie dają przepisy PZP, proponuje się rozliczanie z beneficjentem na podstawie zawartej umowy na wykonanie zadania a nie na podstawie katalogu kosztów kwalifikowalnych.

Takie podejście będzie stanowiło zdecydowane uproszczenie, przede wszystkim dla beneficjentów poddziałania.

■ Współpraca

W związku z przeprowadzonym pilotażowym naborem wniosków w ramach działania „Współpraca” i pierwszymi doświadczeniami w zakresie wdrożenia ww. instrumentu wsparcia, opracowano propozycje modyfikacji, które usprawnią proces oceny wniosków a także poszerzą katalog realizowanych operacji. Zaproponowano między innymi wyodrębnić nowego przedmiotu operacji ukierunkowanego na tworzenie i rozwój krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych. Mając na względzie wzmocnienie wpływu realizowanych projektów na cel dotyczący wertykalnej i horyzontalnej współpracy między podmiotami uczestniczącymi w łańcuchu dostaw żywności, zaproponowano, aby do grup wchodziło co najmniej 10 rolników. Ponadto, zaproponowano wprowadzenie definicji krótkich łańcuchów dostaw oraz rynku lokalnego.

■ Zalesianie i tworzenie terenu zalesionego oraz inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska

Kolejnym istotnym obszarem, w ramach którego realizowane jest wsparcie dla gospodarstw rolnych w PROW 2014-2020, jest zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu. Proponowane modyfikacje dotyczą trzech instrumentów wsparcia realizujących cele szczegółowe WPR i przekrojowe Unii Europejskiej w ww. obszarze.

W przypadku działania „Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów”, w ramach, którego wdrażane jest obecnie poddziałanie „Zalesianie i tworzenie terenu zalesionego” zaproponowano uruchomienie nowego poddziałania „Inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość

dla środowiska”. Wsparcie w ramach nowego poddziałania dotyczyłoby lasów prywatnych w wieku 11-60 lat, które nie przynoszą znaczących dochodów, a jednocześnie wymagają pewnych nakładów finansowych

Jedną z propozycji jest uruchomienie nowego poddziałania „Inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska”

w celu utrzymania ich w dobrej kondycji. Pomoc w ramach poddziałania obejmowałaby inwestycje przyczyniające się do przekształcania niekorzystnej struktury drzewostanów na drzewostan zbliżony do naturalnego lub półnaturalnego, składający się z gatunków rodzimych. W tym celu wspierane byłyby inwestycje zwiększające różnorodność biologiczną poprzez dywersyfikację struktury leśnej oraz składu gatunkowego istniejących drzewostanów w wieku 11-60 lat. Realizacja ww. wsparcia mogłaby wpłynąć na poprawę środowiska naturalnego, w szczególności w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatu.

■ Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne

W wyniku oceny dotychczasowej realizacji działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” oraz licznych postulatów partnerów społeczno-gospodarczych reprezentujących rolników, zdecydowano o zmianie wymogu dotyczącego procentowego udziału poszczególnych upraw stosowanych w plonie głównym w danym roku, w pakiecie 1. Rolnictwo zrównoważone. Proponowana zmiana polega na umożliwieniu, aby w sytuacji zastosowania więcej niż czterech upraw w plonie głównym, wymagany 10% udział odnosił się nie jak obecnie do każdej z upraw, ale do trzech największych upraw z osobna oraz do sumy upraw czwartej i pozostałych upraw.

Z kolei w Pakiecie 6. „Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie”, proponuje się rozszerzenie listy wspieranych gatunków roślin o proso zwyczajne. Propozycja ta została opracowana w związku z wynikami badań, które wskazują na zagrożenie erozją genetyczną ww. gatunku.

■ Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)

W ramach działania „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)” zaproponowano zmiany, polegające na przesunięciu o rok terminu wdrożenia nowej delimitacji

Zaproponowano również przesunięcie o rok terminu wdrożenia nowej delimitacji obszarów ONW

tacji obszarów ONW. Modyfikacje te polegają na odwołaniu do przepisów rozporządzenia Omnibus, część rolna, w których wskazuje się na rok 2019 jako najpóźniejszy termin, w którym powinny zacząć obowiązywać nowe kryteria delimitacji obszarów ONW typ nizinny. Przesunięcie o rok delimitacji ONW umożliwi efektywniejsze przygotowanie rolników i systemu informatycznego do jej wdrożenia.

■ Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju

Proponowane zmiany obejmują także instrumenty wsparcia, które przyczyniają się do poprawy dynamiki i efektywności rozwoju małych miejscowości wiejskich.

W działaniu „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność)”, w poddziałaniu „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”, w typie operacji „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”, zaproponowano, w oparciu o dotychczasowe doświadczenia z realizacji ww. instrumentu, ustalenie demarkacji z innymi działaniami PROW 2014-2020, w zakresie wsparcia przedsiębiorczości oraz doprecyzowania określania jednolitego montażu wkładu EFRROW do wkładu krajowego.

■ Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich oraz Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw

Wprowadzenie linii demarkacyjnej jest efektem propozycji zmian warunków przyznania pomocy w poddziałaniach „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich” oraz „Pomoc na rozpo-

Zmianom ulegną warunki przyznania pomocy w poddziałaniach „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich” oraz „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw”

częcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw” dotyczących podmiotów uprawnionych do otrzymania wsparcia. Określenie zasad demarkacji pozwoli na zachowanie spójnego i kompleksowego podejścia do realizacji projektów w oparciu o przyjętą logikę interwencji. Zmiana ta ma na celu również wyeliminowanie ryzyka związanego z nieprawidłowościami przy ubieganiu się o wsparcie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej przez tego samego beneficjenta z różnych instrumentów Programu.

■ Propozycja realokacji środków finansowych w budżecie Programu

Poza wyżej omówionymi szczegółowymi propozycjami zmian w ramach poszczególnych instrumentów wsparcia PROW 2014-2020, przedłożony Komisji Europejskiej pakiet zmian obejmuje również propozycję realokacji środków finansowych w budżecie Programu.

Proponowana zmiana dotyczy realokacji środków w ramach działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” i ma na celu zapewnienie środków między innymi na projekty z zakresu budowy i modernizacji dróg lokalnych oraz gospodarki wodno-ściekowej w niektórych województwach. Środki realokowane zostaną z typu operacji „Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów”, dla której zainteresowanie nie jest wystarczające.

Dodatkowo proponuje się zwiększenie budżetu działania „Inwestycje w środki trwałe” na realizację operacji typu „Scalenie gruntów”. Wynika to głównie z dużego zapotrzebowania na realizację projektów scaleniowych w województwach o rozdrobnionej strukturze agrarnej (podkarpackie, małopolskie i lubelskie). Środki realokowane zostaną z działania „Tworzenie grup i organizacji producentów” oraz z działania „Renty strukturalne” z uwagi na mniejsze niż szacowano zobowiązania w tym działaniu, z poprzednich okresów programowania.

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich

☎ 22 623 18 42

Zdjęcia: fotolia, ©Pantherstock/ Photogenica

Harmonogram planowanych do 31.12. 2018 r. naborów wniosków w ramach PROW 2014-2020

Lp.	Nazwa działania/poddziałania/typu operacji	Planowany termin naboru wniosków*
ROZWÓJ GOSPODARSTW		
1.	poddziałanie „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” typ operacji „ Modernizacja gospodarstw rolnych ” - nabór obszar a, b, c i d	luty 2018 r. - obszar d czerwiec 2018 r. - obszar: a, b, c
2.	poddziałanie „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw” typ operacji „ Restrukturyzacja małych gospodarstw ” – bez ASF	marzec 2018 r.
3.	poddziałanie „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw” typ operacji „ Restrukturyzacja małych gospodarstw ” - ASF	Termin naboru ogłaszany na postawie analizy sytuacji dotyczącej występowania kolejnych ognisk ASF
4.	poddziałanie „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników” typ operacji „ Premie dla młodych rolników ”	maj 2018 r.
5.	działanie „ Tworzenie grup producentów i organizacji producentów ”	czerwiec 2018 r. listopad 2018 r.
6.	poddziałanie „Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof” typ operacji „ Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej ”	wrzesień 2018 r.
7.	poddziałanie „Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof” typ operacji „ Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej ” w zakresie rodzaju operacji dotyczących ASF	Termin naboru ogłaszany na postawie analizy sytuacji dotyczącej występowania kolejnych ognisk ASF
8.	poddziałanie „Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi” typ operacji „ Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa ”	wrzesień 2018 r.
9.	poddziałanie „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” typ operacji „ Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000 ”	wrzesień 2018 r.**
10.	poddziałanie „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” typ operacji „ Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN ”	grudzień 2018 r.
11.	poddziałanie „Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof” typ operacji „ Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej ”	Termin naboru podawany w sytuacji wystąpienia niekorzystnych zjawisk atmosferycznych uzasadniających ogłoszenie naboru
WZMACNIANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI		
12.	poddziałanie „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój” typ operacji „ Przetwórstwo i marketing produktów rolnych ” - zakłady przetwórcze	30 marca-29 kwietnia 2018 r. (nabór został ogłoszony 27 grudnia 2017 r.)
13.	poddziałanie „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” typ operacji „ Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej ” - bez ASF	czerwiec 2018 r.
14.	poddziałanie „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” typ operacji „ Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej ” - ASF	Termin naboru ogłaszany na postawie analizy sytuacji dotyczącej występowania kolejnych ognisk ASF
15.	poddziałanie „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój” typ operacji „ Przetwórstwo i marketing produktów rolnych ” - rolnicy	listopad 2018 r. (ogłoszenie o naborze w październiku 2018 r.)

Lp.	Nazwa działania/poddziałania/typu operacji	Planowany termin naboru wniosków*
ROZWÓJ TERYTORIALNY		
16.	poddziałanie „Wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej” typ operacji „ Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego ” oraz poddziałanie „Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury, i powiązanej infrastruktury” typ operacji „ Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej ”	styczeń 2018 r. Terminy uzależnione od SW, które ogłaszają nabory
17.	poddziałanie „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność ”	Cały rok. Terminy uzależnione od LGD, które ogłaszają nabory.
18.	poddziałanie „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa” typ operacji „ Scalanie gruntów ”	Terminy uzależnione od SW, które ogłaszają kolejne nabory
19.	poddziałanie „ Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działań ”	Nabór ciągły. Wnioski o przyznanie pomocy na operacje polegające na przygotowaniu projektu współpracy składa się do 31 marca 2021 r. Wnioski o przyznanie pomocy na operacje polegające na realizacji albo przygotowaniu połączonym z realizacją projektu współpracy składa się do 31 grudnia 2021 r.
TRANSFER WIEDZY I INNOWACJI		
20.	poddziałanie „Wsparcie korzystania z usług doradczych” typ operacji „ Świadczenie kompleksowej porady dla rolnika ” oraz typ operacji „ Świadczenie kompleksowej porady dla właściciela lasu ”	styczeń 2018 r.
21.	działanie „ Współpraca ”	wrzesień 2018 r.
SYSTEMY JAKOŚCI PRODUKTÓW ROLNYCH I ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH		
22.	poddziałanie „Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości” typ operacji „ Wsparcie dla nowych uczestników systemów jakości ”	maj 2018 r. (ogłoszenie o naborze w kwietniu 2018 r.) *** listopad 2018 r. (ogłoszenie o naborze w październiku 2018 r.) ***
OCHRONA EKOSYSTEMÓW I EFEKTYWNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI NATURALNYMI		
23.	działanie: „ Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów ” premia pielęgnacyjna i premia zalesieniowa, pierwsza premia pielęgnacyjna do gruntów z sukcesją naturalną.	15 marca – 15 maja 2018 r. (wnioski będzie można składać jeszcze w terminie 25 dni kalendarzowych po terminie składania wniosków, jednak za każdy dzień roboczy opóźnienia, stosowane będzie zmniejszenie płatności w wysokości 1% należnej kwoty płatności
24.	działanie: „ Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne ”	
25.	działanie: „ Rolnictwo ekologiczne ”	
26.	działanie: „ Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW) ”	
27.	działanie: „ Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów ” – wnioski o przyznanie wsparcia na zalesienie	1 czerwca-31 lipca 2018 r.

* Planowane terminy niektórych naborów wniosków mogą ulec zmianie w związku z proponowanymi zmianami PROW 2014-2020 oraz w wyniku przebiegu procesu legislacyjnego projektów aktów prawnych.

** Planowany termin uruchomienia naboru w 2018 r. uzależniony od wykorzystania środków w ramach naboru przeprowadzonego w 2017 r.

*** Planowany termin uruchomienia naboru w 2018 r. uzależniony od procesu notyfikacji do Komisji Europejskiej krajowych systemów jakości żywności.

Zmiany w zazielenieniu

Rozporządzenie Omnibus weszło w życie

Rok 2018 przyniósł szereg zmian w zakresie zazielenienia. Poza zmianami wynikającymi z nowelizacji aktu delegowanego Komisji Europejskiej nr 639/2014, bieżący rok oznacza również dodatkowe zmiany wynikające z tzw. Rozporządzenia Omnibus, którego rolna część obowiązuje od 1 stycznia 2018 r.

W tym rozporządzeniu w ramach zazielenienia wprowadzono szereg korzystnych zmian, do których należą:

- uznawanie pszenicy orkisz za odrębną uprawę w ramach dywersyfikacji upraw;
- zwiększenie współczynników ważenia dla zagajników o krótkiej rotacji oraz upraw wiążących azot;
- dodatkowe zwolnienia w zakresie dywersyfikacji upraw oraz obszarów proekologicznych (EFA).

■ Pszenica orkisz

Dotychczas, w ramach dywersyfikacji za odrębną uprawę uznawało się:

- rodzaj w klasyfikacji botanicznej upraw;
- formę ozimą i jarą tego samego rodzaju;
- gatunek z rodzin kapustowatych, psiankowatych i dyniowatych;
- grunt ugorowany oraz
- trawę lub inne pastewne rośliny zielne.

Obecna zmiana poszerza kate-

log upraw uznawanych za odrębną uprawę na potrzeby realizacji praktyki dywersyfikacji upraw, o pszenicę orkisz (*Triticum spelta*).

■ Współczynniki ważenia do wyliczenia powierzchni obszaru EFA

Korzystną zmianą, którą należy zauważyć, jest zwiększenie współczynników ważenia dla upraw wiążących azot oraz zagajników o krótkiej rotacji. W przypadku upraw wiążących azot jest to podniesienie wartości współczynnika ważenia z 0,7 do 1. Dla zagajników jest to zwiększenie współczynnika z 0,3 do 0,5.

Oznacza to, że w przypadku zadeklarowania np. upraw wiążących azot jako obszaru proekologicznego, ich powierzchnia wyliczana na potrzeby realizacji praktyki EFA (po zastosowaniu współczynnika ważenia) będzie się równać powierzchni rzeczywistej (dotychczas było to 70% powierzchni rzeczywistej zadeklarowanego obszaru). Podniesienie współczynnika dla zagajników o krótkiej rotacji z 0,3

do 0,5 oznacza w praktyce zmniejszenie powierzchni rzeczywistej tego elementu o połowę, a nie jak dotychczas o 70%, w przypadku zadeklarowania zagajników do obszaru EFA.

■ Dodatkowe zwolnienia z praktyki dywersyfikacji upraw i EFA

Wprowadzone zmiany dotyczą gospodarstw o:

- wysokim (ponad 75%) udziale gruntów ornych wykorzystywanych do produkcji traw lub innych zielnych roślin pastewnych, ugorowanych albo będących połączeniem powyższego użytkowania lub
- gospodarstw, w których ponad 75% użytków rolnych to trwałe użytki zielone.

Dotychczas gospodarstwa takie były zwolnione z praktyki dywersyfikacji, pod warunkiem że pozostałe grunty orne, użytkowane w inny niż wskazany powyżej sposób, nie przekraczały 30 ha.

Od 2018 r. zniesiono limit 30 ha oraz do powyższych sposobów użytkowania gruntów ornych (>75%), stanowiących warunek zwolnienia z obowiązku dywersyfikacji upraw, dopuszczono także rośliny strączkowe (analogicznie jak to jest obecnie w przypadku wyłączeń w zakresie obszarów EFA).

Uproszczenia w zakresie zwolnień

z praktyki EFA dotyczą zniesienia limitu 30 ha (ponad 75% udział traw, ugorów, strączkowych), analogiczne do powyższych zwolnień w zakresie dywersyfikacji upraw.

Ponadto w Biuletynie Informacyjnym Nr 10/2017 (201) zostały przedstawione zmiany w zazielenieniu, które również obowiązują od br., lecz wynikają ze zmian wprowadzonych w unijnym rozporządzeniu nr 639/2014. W ramach przypomnienia przedstawiamy poniżej najważniejsze z nich.

■ Dywersyfikacja upraw

Od 2018 r. zmianie ulegną zasady traktowania mieszanek powstałych przez wysiew mieszanki nasion, które są uprawiane jako uprawa główna (nie dotyczy to mieszanek zaliczanych do kategorii trawy i inne rośliny pastewne) oraz upraw uprawianych na małych powierzchniach. Oznacza to, że:

- obszary na których wysiewana będzie mieszanka nasion będą uznawane za oddzielne uprawy, pod warunkiem, że będzie można ustalić, że gatunki z różnych mieszanek nasion różnią się od siebie, np. uprawa w jednym gospodarstwie mieszanki jęczmienia jarego z owsem siewnym i mieszanki żyta ozimego z wyką kosmatą będzie traktowana jako oddzielne uprawy;
- za jedną uprawę – uprawę mieszaną – zostaną uznane obszary, na których prowadzone będą obok siebie odrębne uprawy, z których każda (np. marchew, pietruszka, seler, itd.) ma powierzchnię mniejszą niż 0,1 ha (ich łączna powierzchnia może być większa od 0,1 ha).

■ Obszary proekologiczne (EFA)

- ujednoczenie parametrów/wielkości obszarów EFA dla niektórych elementów np. dla oczek wodnych oraz zagajników śródpolnych włą-

czając w to drzewa, zakrzaczenia i kamienie – dla tych elementów określono maksymalną wielkość 0,3 ha;

dualnego podejścia (utrzymanie międzyplonu ścierniskowego przez co najmniej 8 tygodni od dnia wysiewu mieszanki), wprowadzono

Od 1 stycznia br. poszerzony został katalog upraw uznawanych za odrębną uprawę na potrzeby realizacji praktyki dywersyfikacji upraw

- umożliwienie deklarowania części obszaru EFA z powierzchni większego obiektu;
- wsiewki w ramach międzyplonów – możliwość wsiewki roślin bobowatych w uprawę główną (a nie tylko trawy);
- międzyplon ścierniskowy – wydłużenie utrzymania międzyplonu do 15 października. Dodatkowo w przypadku zastosowania indywi-

obowiązek złożenia oświadczenia, w terminie 7 dni od dnia wysiewu mieszanki;

- zakaz stosowania środków ochrony roślin na obszarach produkcyjnych EFA.

Departament Płatności Bezpośrednich

☎ 22 623 12 34

Zdjęcia: fotolia

Korzystne poprawki w działaniach zalesieniowych

Działanie zalesieniowe wdrażane jest w Polsce począwszy od uruchomienia Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004-2006. Następnie realizowane było w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, natomiast obecnie wdrażane jest w ramach PROW 2014-2020.

Poprzez zalesienia realizowane są cele środowiskowe w tym m.in. utrzymanie i wzmocnienie ekologicznej stabilności obszarów leśnych poprzez łączenie rozdrobnionych kompleksów w zwarte i ciągłe struktury krajobrazu, tzw. korytarze ekologiczne. Zalesienia w sposób bezpośredni przyczyniają się do łagodzenia zmian klimatu poprzez utrzymanie i odtworzenie dotychczasowego potencjału sekwestracji dwutlenku węgla. Jednocześnie, przyczyniają się do zwiększenia retencji wodnej oraz ograniczania procesów erozyjnych oraz stanowią alternatywę dla zagospodarowania gruntów mało produktywnych, umożliwiając rolnikom wykorzystanie ziemi słabej jakości.

Działanie zalesieniowe w PROW ma charakter wieloletni. Pomoc finansowa udzielana jest w trzech formach: na założenie uprawy leśnej (jednorazowe wsparcie na zalesienie), jej pielęgnację (premia pielęgnacyjna wypłacana przez 5 lat) oraz jako płatność rekompensująca wyłączenie gruntu z produkcji rolnej (premia zalesieniowa, wypłacana przez: 20 lat w ramach PROW 2004-2006 / 15 lat PROW 2007-2013 / 12 lat PROW 2014-2020).

Dzięki ww. płatnościom zalesieniowym wspieranych jest ok. 75 tys.

ha zalesionych gruntów, jednocześnie pomoc przyznawana jest ok. 16 tys. beneficjentów.

W celu uproszczenia realizacji ww. zobowiązań przez beneficjentów działania zalesieniowego PROW 2004-2006 oraz PROW 2007-2013, w roku 2017 wprowadzono

spełnić warunków kwalifikowalności. Rozwiązanie to stanowi duże uproszczenie dla ok. 16 tys. beneficjentów działań zalesieniowych.

Ponadto w rozporządzeniu zalesieniowym PROW 2004-2006 wydłużono termin na złożenie wniosków transferowych z 35 dni do 7 miesięcy w przypadku wniosku składanego przez małżonka zmarłego beneficjenta oraz z 35 dni do 3 miesięcy w przypadku wniosku składanego przez nabywcę gruntów objętych zobowiązaniem zalesieniowym.

Dzięki tzw. płatnościom zalesieniowym wspieranych jest ok. 75 tys. ha zalesionych gruntów

korzystne zmiany, zgodnie z którymi wsparcie na zalesienie (jedna spośród trzech ww. płatności zalesieniowych) nie będzie podlegało zwrotowi, jeżeli po upływie 5 lat od przyznania tej formy pomocy nastąpiła likwidacja uprawy leśnej lub przeniesienie własności zalesionych gruntów na rzecz rolnika, który nie

Nowe terminy składania tych wniosków są korzystniejsze dla rolników oraz stanowią ujednoczenie z terminami dla ww. wniosków w ramach zalesień PROW 2007-2013.

Departament Płatności Bezpośrednich

☎ 22 623 12 34

Zdjęcie: fotolia

Teraz tylko e-wniosek

Wnioski o przyznanie płatności bezpośrednich i obszarowych z PROW od 2018 r. obowiązkowo przez Internet

Zgodnie z przepisami rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 809/2014 wymagane jest, aby od 2018 r. wszystkie wnioski o przyznanie pomocy w ramach systemów pomocy obszarowej oraz wnioski o płatność w ramach środków wsparcia obszarowego były składane na elektronicznym formularzu geoprzestrzennego wniosku (GSAA). Jednocześnie, jeżeli beneficjent nie jest w stanie złożyć wniosku o przyznanie płatności z wykorzystaniem geoprzestrzennego formularza, właściwy organ zapewnia beneficjentowi:

- albo niezbędną pomoc techniczną,
- albo z góry ustalone formularze i odpowiednie materiały graficzne w formie papierowej. W tym przypadku właściwy organ przenosi informacje otrzymane od beneficjenta do geoprzestrzennego wniosku o przyznanie płatności.

Nowa, prostsza aplikacja

Przyjęty przez Sejm RP rządowy projekt ustawy, mający na celu wypełnienie tych obowiązków nałożonych na państwa członkowskie, przewiduje, że od 2018 r. wnioski o przyznanie płatności będą składane w formie elektronicznej.

Jednocześnie, tak jak dotychczas, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) będzie przysyłała rolnikom spersonalizowany formularz wniosku w wersji papierowej (aż do 2020 r.). Niemniej jed-

nak należy traktować go jedynie informacyjnie. Składanie wniosków w formie papierowej możliwe będzie bowiem jedynie w wyjątkowych przypadkach.

Kierownicy biur powiatowych ARiMR zapewnią pomoc techniczną w zakresie wypełniania i składania wniosków przez Internet.

Jeszcze w lutym 2018 r. planowane jest udostępnienie na stronie internetowej ARiMR wersji demonstracyjnej aplikacji eWniosekPlus, tj.

Od 2018 r. istnieje obowiązek składania wniosków o przyznanie płatności w formie elektronicznej

ulepszonej wersji dotychczas stosowanej aplikacji e-wniosek, umożliwiającej elektroniczne składanie wniosków. Pozwoli to na zapoznanie się z nową wersją aplikacji jeszcze przed rozpoczęciem terminu składania wniosków za 2018 r. Jednocześnie będą prowadzone szkolenia dla użytkowników tej aplikacji. Na stronie internetowej ARiMR opublikowane zostaną również filmy instruktażowe, pokazujące, jak „krok po kroku” wypełnić e-wniosek.

Oświadczenie zastępujące wniosek

Przyjęty przez Sejm RP rządowy projekt ustawy przewiduje możliwość złożenia w 2018 r., zamiast wniosku o przyznanie płatności, oświadczenia, w którym rolnik potwierdzi brak zmian w porównaniu do wniosku z poprzedniego roku.

Oświadczenie składa się w terminie od 15 lutego do 14 marca 2018 r. na formularzu udostępnionym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i zastępuje ono wniosek o przyznanie płatności za 2018 r.

Oświadczenie może złożyć rolnik, który we wniosku o przyznanie płatności za 2017 r. deklarował powierzchnię gruntów ornych mniejszą niż 10 ha i ubiegał się wyłącznie o:

- jednolitą płatność obszarową, płatność za zazielenienie, płatność dodatkową, płatność związaną do powierzchni uprawy chmielu, płatność do owiec, płatność do kóz lub płatność niezwiązaną do tytoniu, lub
  - wypłatę pomocy na zalesianie w ramach PROW 2007-2013, lub
  - przyznanie płatności ONW lub premii pielęgnacyjnej lub zalesieniowej w ramach PROW 2014-2020.
- Formularz oświadczenia został udostępniony na stronie internetowej oraz w biurach powiatowych ARiMR.

Departament Płatności Bezpośrednich

☎ 22 623 12 34

Zdjęcie: fotolia

Warto stosować kwalifikowany materiał siewny

Obecnie odmiany roślin uprawnych są innowacyjnym środkiem produkcji niezbędnym do sprostania wymaganiom współczesnego, zrównoważonego i odpowiedzialnego rolnictwa. Spośród środków produkcji, wysokiej jakości materiał siewny nowoczesnych odmian jako nośnik postępu biologicznego, odpowiada w około 60% za wzrost plonowania upraw roślin.

Olbrzymia liczba i różnorodność dostępnych odmian roślin uprawnych (wpisanych do Krajowego Rejestru oraz znajdujących się w katalogach wspólnotowych UE) daje możliwość dokonania doboru odmiany o cechach dostosowanych do danych warunków glebowo-klimatycznych, charakteryzującej się jakością odpowiadającą wymaganiom konsumentów i przetwórców. Odmiany roślin uprawnych oceniane są oprócz wielkości plonu także pod względem wielu cech jakościowych i agronomicznych takich jak: zawartość składników odżywczych, odporność/tolerancja na choroby i szkodniki, odporność na mróz lub niedobory wody, klasa wczesności, tolerancja na opóźniony siew, wymagania dotyczące przedplonu, czy też specyficzne wymagania dotyczące nawożenia i ochrony chemicznej.

Czynnikiem niezbędnym do pełnego i precyzyjnego wykorzystania cech odmiany oraz optymalizacji uprawy jest stosowanie kwalifikowanego materiału siewnego o odpowiedniej jakości i odpowiednio przygotowanego. Dzięki urzędowej kontroli wytwarzania, oceny

i obrotu, rolnik otrzymuje materiał siewny:

- jednoznacznie określonej odmiany (o określonej tożsamości odmianowej), przejawiającej precyzyjnie zdefiniowane cechy w zakresie wymagań uprawowych, wielkości i jakości plonu w określonych warunkach;
- o odpowiednich parametrach jakościowych:

wia osób dokonujących zaprawiania oraz zapakowany i przechowywany w sposób gwarantujący zachowanie jego właściwości.

Pomocnym narzędziem w doborze odpowiednich odmian są opracowywane przez Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych Listy odmian zalecanych do uprawy na obszarze województwa. Listy te udostępniane są

Od 2007 r. istnieje program dopłat do powierzchni gruntów ornych obsianej lub obsadzonej materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany

- ✓ o wysokiej zdolności kiełkowania,
- ✓ bez zanieczyszczeń i domieszek nasion innych odmian lub gatunków albo chwastów,
- ✓ o określonej masie tysiąca nasion,
- ✓ zdrowy (brak chorób i szkodników);
- odpowiednio przygotowany – zaprawiony dobrze dobranymi, dopuszczonymi do obrotu zaprawami, w sposób minimalizujący ryzyko negatywnego wpływu na środowisko i z uwzględnieniem bezpieczeństwa oraz ochrony zdro-

na stronie internetowej COBORU (www.coboru.pl).

MRiRW od 2007 r. wprowadziło program dopłat do powierzchni gruntów ornych obsianej lub obsadzonej materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany, którego celem jest zwiększenie wymiany materiału siewnego ważnych gospodarczo gatunków roślin uprawnych oraz poprawa jakości uzyskiwanych plodów rolnych.

Departament Hodowli i Ochrony Roślin

☎ 22 623 21 51

Zdjęcie: fotolia

Wsparcie związane z ASF

Komisja Europejska zatwierdziła program pomocy krajowej, z którego będą korzystać producenci rolni z województw: mazowieckiego, podlaskiego, warmińsko-mazurskiego i lubelskiego, którym nadano numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, są mikroprzedsiębiorstwami, małymi lub średnimi przedsiębiorstwami oraz utrzymywali lub utrzymują świnie w siedzibie stada, któremu nadano numer na podstawie ustawy o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

Pomoc będzie udzielana producentowi świń, którego siedziba stada znajduje się na obszarze objętym częścią II lub III załącznika do decyzji 2014/709/UE lub na obszarze zapowietrzonym lub zagrożonym w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń i z tego powodu uzyskał obniżone dochody z tytułu prowadzenia produkcji świń.

Z pomocy wyłączeni zostaną producenci rolni, którzy:

- uzyskali pomoc w ramach nadzwyczajnej pomocy dostosowawczej dla producentów mleka i rolników w innych sektorach hodowlanych;
- uzyskali pomoc w ramach nadzwyczajnych środków wspierania rynku wieprzowiny;
- uzyskali pomoc w ramach krajowych programów wsparcia, przyznano im odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia albo na podstawie decyzji powiatowego lekarza weterynarii;
- sprzedali świnie w ramach prowadzonej działalności handlowej, przetwórczej, utylizacji, targów, wystaw, pokazów lub konkursów.

Pomoc będzie udzielana w wysokości kwoty obniżenia dochodu w kwartale, półroczu lub roku, począwszy od 1 lipca 2017 r., w porównaniu do średniego dochodu uzyskiwanego z produkcji świń z trzech ostatnich lat lub trzech lat z okresu pięcioletniego po odjęciu roku z najwyższymi i najniższymi

Pomoc ma rekompensować rolnikom utracone dochody w hodowli świń w wyniku ASF

dochodami – z analogicznego okresu. Wnioski będą składane do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę producenta świń, kierownika biura powiatowego ARiMR. Pomoc będzie przyznawana w drodze decyzji kierownika biura powiatowego

Agencji. Formularz wniosku, opracowany i udostępniony przez Agencję na jej stronie internetowej, będzie zawierał następujące dane:

- imię i nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres producenta świń ubiegającego się o pomoc;
- numer identyfikacji podatkowej (NIP) lub numer ewidencyjny powszechnego elektronicznego systemu ewidencji ludności (numer PESEL) producenta świń ubiegającego się o pomoc, a w przypadku gdy producent ten nie posiada obywatelstwa polskiego – numer paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość tego producenta;
- numer siedziby stada producenta świń ubiegającego się o pomoc nadany zgodnie z przepisami ustawy;
- oświadczenie producenta świń, że do pomocy objętej wnioskiem nie przyznano mu:
  - ✓ pomocy finansowej ze środków krajowych,
  - ✓ odszkodowania z tytułu ubezpieczenia lub odszkodowania na podstawie decyzji powiatowego lekarza weterynarii nakazującej zabicie świń lub poddanie ich ubojowi.

Do wniosku producent świń będzie zobowiązany dołączyć sporządzone na formularzu opracowanym i udostępnionym na stronie internetowej ARiMR, oświadczenia o kwocie utraconego dochodu.

Departament Finansów

☎ 22 623 20 21

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Pomoc dla dotkniętych embargiem

7 sierpnia 2014 r. rząd rosyjski wprowadził zakaz przywozu do Federacji Rosyjskiej niektórych produktów rolnych pochodzących z UE, w tym owoców i warzyw. W czerwcu 2015 r. władze rosyjskie podjęły decyzję o kontynuacji embarga do sierpnia 2016 r. 29 czerwca 2016 r. zakaz ten został przedłużony do końca 2017 r., natomiast w czerwcu 2017 r. – do końca 2018 r.

Wobec ww. działań władz rosyjskich należało uwzględnić zagrożenie związane z destabilizacją unijnego rynku owoców i warzyw. Na podstawie art. 219 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 Komisja Europejska od 2014 r. przyjęła szereg uregulowań prawnych wprowadzających kolejne mechanizmy wsparcia unijnego sektora owoców i warzyw. Na podstawie ww. uregulowań podmioty tj.: organizacje producentów owoców i warzyw oraz producenci indywidualni, mogły dokonywać operacji skutkujących ograniczeniem podaży na rynkach tych produktów. Uregulowania w zakresie przeprowadzania operacji kwalifikujących się do pomocy udzielanej na podstawie ww. przepisów (tj. operacji wycofania z rynku z przeznaczeniem na bezpłatną dystrybucję, wycofania z rynku na cele inne niż bezpłatna dystrybucja, zielone zbiory oraz niezbiwanie) wynikają z przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 oraz rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2017/891. Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/1165 przewiduje możliwość kontynuacji wspierania producentów niektórych

owoców, których rynki mogłyby ulec destabilizacji.

Zgodnie z informacją przedstawioną w preambule do rozporządzenia 2017/1165, Komisja Europejska, na podstawie regularnego monitorowania i oceny sytuacji

nieważ sytuacja na rynkach niektórych owoców jeszcze się nie poprawiła w wystarczającym stopniu i występuje rzeczywiste zagrożenie zakłóceniami na rynku UE, Komisja postanowiła, że dopóki sytuacja ta trwa, tymczasowe nadzwyczajne środki wsparcia są nadal potrzebne i powinny zostać przedłużone na kolejny rok w odniesieniu do niektórych owoców. Przewidziane w rozporządzeniu 2017/1165 uregulowania, podobnie jak uprzednio uruchamiane mechanizmy, mają w szczególności na celu

W czerwcu ub.r. zakaz przywozu do Federacji Rosyjskiej owoców i warzyw pochodzących z UE został przedłużony do końca 2018 r.

na rynku unijnym stwierdziła, że sytuacja na rynku owoców i warzyw pochodzących z upraw innych niż wieloletnie poprawiła się, ponieważ większość produkcji dotkniętej rosyjskim zakazem importu została przekierowana na inne rynki i dlatego ich ceny się ustabilizowały. Po-

ograniczenie podaży produktów sektora ogrodniczego tradycyjnie eksportowanych przez państwa członkowskie UE do Rosji przed wprowadzeniem embarga i w rezultacie ustabilizowanie ich cen na rynkach UE.

Wprowadzone przez Komisję Eu-

ropejską przepisy przewidują możliwość przeprowadzenia m.in. operacji wycofania z rynku określonych gatunków owoców w terminie do 30 czerwca 2018 r. W ramach

których owoców w związku z kontynuacją zakazu ich przywozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej, które wejdzie w życie po upływie 7 dni od dnia jego publikacji.

przepisów przypisane uprzednio były Agencji Rynku Rolnego, stosownie do proponowanych przepisów, przypisane zostały Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Zastosowanie takiego rozwiązania jest konsekwencją wygaszenia Agencji Rynku Rolnego (z dniem 1 września 2017 r.).

Zważywszy, że istotną część krajowej podaży jabłek tradycyjnie kierowana była do Federacji Rosyjskiej, również ryzyko wystąpienia sytuacji kryzysowej na rynku krajowym tych owoców pozostaje istotne. Wobec powyższego, w ww. rozporządzeniu przewidziano, że wynosząca 2 000

ton dodatkowa ilość owoców, o którą Polska stosownie do przepisów art. 1 ust. 2 rozporządzenia 2017/1165 może zwiększyć

Polskie podmioty będą mogły wycofać z rynku łącznie ponad 77 tys. ton jabłek...

ww. operacji przewidziano w przypadku Polski możliwość wycofania z rynku ok. 76,5 tys. ton owoców. Jednocześnie ww. przepisy UE umożliwiają wycofanie z rynku dodatkowo 2 tys. ton owoców, gatunków wybranych przez państwo członkowskie spośród wymienionych w art. 1 ust. 2 r o z p o r z ą d z e n i a 2017/1165.

W celu wprowadzenia do polskiego porządku prawnego możliwości udzielania tymczasowego nadzwyczajnego wsparcia na podstawie przepisów r o z p o r z ą d z e n i a ... oraz gruszek

W ww. rozporządzeniu Rady Ministrów przewidziano podobne zasady funkcjonowania systemu wsparcia, do tych, które przewidziano

... oraz gruszek

do operacji kwalifikujących się do tego wsparcia, przeprowadzonych w okresie do 30 czerwca 2018 r., przyjęte zostało rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie realizacji przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zadań związanych z ustanowieniem tymczasowych nadzwyczajnych środków wsparcia dla producentów nie-

w krajowych przepisach wdrażających uregulowania UE, na podstawie których uprzednio uruchomiono poprzednie mechanizmy wsparcia sektora ogrodniczego w związku z rosyjskim embargiem.

Istotną zmianą, jaką przewidziano względem ww. uregulowań polega na tym, że kompetencje w zakresie administrowania mechanizmem, które na podstawie ww.

przydzielone jej ilości owoców objęte mechanizmem, zasili kwotę przydzieloną Polsce w odniesieniu do jabłek oraz gruszek.

W rezultacie polskie podmioty będą mogły wycofać z rynku łącznie 77 565 ton tych owoców.

Departament Rynków Rolnych

☎ 22 623 16 32

Zdjęcia: fotolia

Podwójna jakość żywności w UE

Problem „podwójnej jakości” polegający na oferowaniu konsumentom na wspólnym rynku produktów tej samej marki i w takim samym opakowaniu różniących się jednocześnie składem został zauważony w rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 11 czerwca 2013 r. w sprawie nowego europejskiego programu na rzecz konsumentów. W rezolucji podkreślono, że dyskryminacja między konsumentami w jakiegokolwiek postaci jest niedopuszczalna.

Problem „podwójnej jakości” był również dyskutowany od 2016 r. na posiedzeniach Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa i spotkaniach eksperckich, a także na spotkaniach Grupy Wyszehradzkiej (GV4). Zwieńczeniem dyskusji, odnoszącej się do problemu „podwójnej jakości” żywności, aktywizowanej przez GV4, był zorganizowany 13 października 2017 r. w Bratysławie Szczyt Konsumentki, w którym oprócz premierów państw Grupy Wyszehradzkiej, uczestniczyli Věra Jourová, Komisarz ds. Sprawiedliwości, Konsumentów i Równouprawnienia Płci, Vytenis Andriukaitis, Komisarz ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności, przedstawiciele Parlamentu Europejskiego, przedstawiciele rządów, w tym ministrów ds. rolnictwa i gospodarki innych państw członkowskich UE. Polskę reprezentowali Beata Szydło, premier RP oraz Jacek Bogucki, sekretarz stanu w MRiRW.

W ramach dyskusji na forum GV4 odbyły się również dwa spotkania eksperckie: 30 maja i 3 października 2017 r.

Na podstawie prezentowanych tam wyników badań można było stwierdzić, że najczęściej wśród istotnych różnic pomiędzy produktami podawane były różnice w zastosowanych składnikach. Na przykład użycie: mięsa odkostnionego mechanicznie w miejsce mięsa, syropu glukozowo-fruktozowego w miejsce cukru, mniejszej ilości kakao czy tłuszczu palmowego w miejsce masła w słodyczach, aromatów w miejsce składników owocowych, różnej ilości mięsa ryb

ślonych produktów bez uzasadnienia wskazującego na uwzględnienie preferencji konsumenckich, nie powinno mieć miejsca, a nieuczciwe praktyki rynkowe, ograniczające dostęp do jakościowo dobrych produktów powinny być wyeliminowane. Wskazywali również na konieczność podjęcia skoordynowanych działań na poziomie unijnym. Polska, wraz z pozostałymi państwami GV4, we wspólnych oświadczeniach kierowanych do Komisji Europejskiej, wzywała KE do rozpo-

Zwienieniem dyskusji nt. „podwójnej jakości” żywności był zorganizowany w październiku ub.r. Szczyt Konsumentki w Bratysławie

w paluszkach rybnych, słabszych pod względem aromatycznym przypraw.

Przedstawiciele Polski brali aktywny udział w dyskusjach toczonych na spotkaniach Grupy Wyszehradzkiej, z których konkluzje były prezentowane jako stanowisko GV4 na posiedzeniach Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa. Podkreślali, że różnicowanie, zależnie od kraju sprzedaży, jakości okre-

zczenia prac nad wyjaśnieniem problemu różnic w jakości produktów tej samej marki i w takich samych opakowaniach oferowanych konsumentom w różnych państwach UE. Polska podkreślała także konieczność udziału w podejmowanych działaniach wszystkich państw członkowskich w oparciu o ujednoliconą metodykę badań porównawczych.

Dzięki m.in. determinacji Polski

Wspólne Centrum Badawcze Komisji Europejskiej (JRC) opracowało wstępne założenia organizacji badań porównawczych artykułów rolno-spożywczych, w tym wyboru produktów, pobierania próbek oraz oceny wyników. W pracach koordynowanych przez JRC Polskę reprezentują dwie instytucje prowadzące działania kontrolne w zakresie jakości żywności – Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (GIJHARS) oraz Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK). Wstępnie przewidywany termin opracowania ostatecznej wersji raportu z badań to grudzień 2018 r.

Równoległe do działań podejmowanych przez JRC w dniu 26 września 2017 r. Komisja Europejska opublikowała „Zawiadomienie (C (2017) 65320 w sprawie stosowania prawa UE w zakresie żywności i ochrony konsumenta w odniesieniu do kwestii związanych z podwójną jakością produktów – Szczególny przypadek żywności”. W „Zawiadomieniu” KE zostały omówione przepisy prawne w zakresie oznakowania i nieuczciwych praktyk handlowych. Wskazano na konieczność analizy produktów, co do których powstaje wątpliwość dotycząca „podwójnej jakości” w świetle przepisów o nieuczciwych praktykach handlowych. Zawiadomienie zostało umieszczone na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz na stronie Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, co umożliwi producentom przeanalizowanie stosowanych przez nich zasad znakowania i promowania własnych wyrobów pod kątem unikania stosowania praktyk, które mogą być postrzegane jako działania wpisujące się w problem „podwójnej jakości”.

W Polsce GIJHARS i UOKiK rozpoczęły monitoring krajowego ryn-

ku w kierunku oceny występowania zjawiska „podwójnej jakości”. Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zlecił agencji badawczej przeprowadzenie ankiety, mającej na celu poznanie opinii publicznej o podwójnej jakości. Ponadto w planach kontroli Inspekcji Handlowej na 2018 r. zostaną uwzględnione m.in. badania oryginalnych produktów nabytych w kra-

Wspólne Centrum Badawcze Komisji Europejskiej opracowało wstępne założenia organizacji badań porównawczych artykułów rolno-spożywczych

jach Europy Zachodniej (oferowanych w Polsce w sklepach reklamujących się jako placówki z produktami zagranicznymi) i badania ich odpowiedników znajdujących się w standardowej ofercie placówek handlowych.

Z kolei wojewódzcy inspektorzy JHARS podczas realizowanych kontroli zwracają również uwagę, czy producenci posiadają na stanie magazynowym produkty spożywcze przygotowane do wysyłki do innych krajów UE. W przypadku stwierdzenia występowania różnic w produktach oferowanych do sprzedaży w Polsce i innych krajach UE inspektorzy JHARS zwracają się

do przedsiębiorców o wyjaśnienia odnośnie powodów tego zjawiska. Powyższe działania Inspekcji o charakterze monitoringowym nie mają na celu nakładania sankcji z tytułu produkcji wyrobów o różnych parametrach jakości, jeżeli spełniają one obowiązujące wymagania prawa żywnościowego.

Podsumowując, powyższe inicjatywy krajowe uzupełnią działania

podjęte przez Komisję Europejską we współpracy z państwami członkowskimi oraz organizacjami branżowymi. Umożliwi to szczegółową analizę zjawiska „podwójnej jakości żywności” w oparciu o naukowe podstawy i uznane metody badań, a w konsekwencji powinno przelożyć się na skuteczne zwalczanie nieuczciwych praktyk w handlu żywnością oraz pomóc w wypracowaniu rozwiązań na przyszłość w celu zapewnienia ochrony konsumentów na wspólnym rynku UE.

Departament Rynków Rolnych

☎ 22 623 16 32

Zdjęcia: archiwum MRiRW, fotolia

Nowe szkoły resortowe

Od 1 stycznia br. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi sprawuje nadzór już nad 52 szkołami rolniczymi

Prowadzenie działalności rolniczej w obecnych warunkach gospodarczych wymaga odpowiedniego wykształcenia i zasobu wiedzy. Unowocześnianie i modernizacja procesów produkcyjnych w rolnictwie oraz w przetwórstwie rolno-spożywczym, a także potrzeby konsumentów i oczekiwania społeczeństwa, są pewnego rodzaju wyznacznikami dla szkół rolniczych. Szkoły te powinny oferować edukację, która z jednej strony będzie odpowiadała na aktualne potrzeby gospodarcze, a z drugiej będzie kształtowała postawy obywatelskie, podtrzymywała tradycje i kulturę wsi polskiej, prezentowała jej dorobek. Z powyższych względów rola szkół rolniczych nabiera szczególnego znaczenia, co zostało wyraźnie zaakcentowane w Programie działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015-2019.

Z przyjętych w Programie priorytetów w obszarze rozwoju edukacji na obszarach wiejskich wynika, że resortowe szkoły rolnicze powinny stać się jednym z ogniw transferu wiedzy do praktyki oraz kreowania procesów innowacji gospodarczych służącym podnoszeniu poziomu i zwiększeniu konkurencyjności polskiego rolnictwa. Dlatego też minister Krzysztof Jurgiel podjął decyzję o rozszerzeniu sieci resortowych szkół rolniczych. W efekcie przeprowadzonych rozmów i negocjacji z samorządami powiatowymi,

Kształcenie w szkołach rolniczych obejmuje m.in. zagadnienia związane z mechanizacją rolnictwa...

... oraz projektowaniem ogrodów i terenów zieleni

w 2017 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi przejął do prowadzenia 2 szkoły rolnicze: w Żarnowcu i Swarzędzie, natomiast od 1 stycznia 2018 r. resortowe szkoły rolnicze wzbogaciły się o placówki w: Sypniewie, Marszewie, Rudnej, Lututowie oraz Bielsko-Białej. W ten sposób Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi stał się organem prowadzącym i sprawującym nadzór pedagogiczny nad łącznie 52 szkołami rolniczymi w całym kraju.

Nowo przejęte placówki wykorzystując swój potencjał kadrowo-dydaktyczny, a także różnorodne doświadczenia w obszarze kształcenia rolniczego, w bliskiej perspektywie

mogą stać się prężnymi ośrodkami edukacji rolniczej. Szkoły te funkcjonują w różnych województwach, w większości na terenach wiejskich, a jedna z nich była jedyną szkołą na terenie powiatu oferującą kształcenie w zawodach rolniczych. Wyróżniają się one specyfiką funkcjonowania, różnorodnością ofert edukacyjnych, rodzajem zaplecza dydaktycznego, otwartością na współpracę z instytucjami krajowymi i zagranicznymi. Kształcenie w tych szkołach obejmuje swoim zakresem zagadnienia związane z rolnictwem, hodowlą zwierząt, weterynarią, mechanizacją rolnictwa i agrotechniką, a także gastronomią, obsługą konsumenta, czy też projektowaniem terenów zieleni oraz ogrodów.

Część z nich posiada już pewne doświadczenia w ramach prowadzonej współpracy z uczelniami o profilu rolniczym, instytutami naukowymi, ośrodkami doradztwa rolniczego, izbami rolniczymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz rozwoju rolnictwa. Ten ba-

od kilku z powo-dzeniem realizują szkoły rolnicze prowadzone przez MRiRW. To co łączy przejęte szkoły ze szkołami resortowymi to również fakt, że są to szkoły kilku pokoleń, to miejsca w których zdobywali wiedzę rolniczą i nabywali swoje umiejętności zawodowe dziadkowie, rodzice, czy też rodzeństwo obecnych uczniów. Długoletnia tradycja funkcjonowania tych szkół powoduje, że obok roli edukacyjnej spełniają także ważną funkcję środowiskową i społeczną, często są miejscem organizacji różnego rodzaju imprez kulturalno-oświatowych, w których uczestniczy społeczność lokalna.

Dużą popularnością cieszą się też zawody związane z hodowlą zwierząt, weterynarią, zawód jeźdźca...

... oraz gastronomia

gaż doświadczeń zapewne stanie się bardzo przydatny, by mogły one aktywnie włączyć się w istniejący system wiedzy rolniczej, który

Oczekiwaniem resortu rolnictwa jest, aby przejęte szkoły rolnicze stanowiły swoiste centrum edukacji rolniczej w środowisku działania,

oferujące różne formy kształcenia dla osób chętnych i zainteresowanych podwyższaniem bądź zmianą kwalifikacji zawodowych mieszkańców wsi. W realizacji tych zamierzeń niewątpliwie pomocnym dla szkół będzie wsparcie Krajowego Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie. Placówka jest nadzorowana przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi i posiada szereg doświadczeń zaczerpniętych z innych państw w zakresie wsparcia metodycznego dla kadry kierowniczej oraz nauczycieli uczących przedmiotów zawodowych w szkołach rolniczych. Założeniem jest również, aby szkoły te aktywnie uczestniczyły w upowszechnianiu działań PROW na lata 2014-2020 wśród swoich uczniów, jako przyszłych potencjalnych beneficjentów.

Departament Spraw Społecznych
i Oświaty Rolniczej
☎ 22 623 15 75

Zdjęcia: fotolia, ©Pantherstock/ Photogenica

WPR po 2020 r.

Pierwsze propozycje Komisji Europejskiej

Na forum UE oficjalnie rozpoczęły się prace dotyczące kształtu wspólnej polityki rolnej (WPR) po 2020 r. 29 listopada 2017 r. Komisja Europejska opublikowała komunikat *Przyszłość rolnictwa i produkcji żywności*¹. Komunikat podkreśla dotychczasowe osiągnięcia WPR związane z realizacją celów tej polityki, zapisanych w Traktacie lizbońskim, oraz jej europejską wartość dodaną. Dokument prezentuje też zmiany, które mają prowadzić do poprawy efektywności WPR.

Komisja zastrzega, że propozycje z komunikatu powinny być na razie rozważane bez odniesień do przyszłego budżetu UE, który będzie znany dopiero w maju 2018 r.

Komisja, odwołując się do wyników konsultacji publicznych, które przeprowadziła w pierwszej połowie 2017 r., wskazuje obszary, w których WPR wymaga poprawy. Jej zdaniem, wyzwania przed którymi stoi Europa i świat wymagają ewolucji WPR, jednak z zachowaniem jej prorynkowego charakteru oraz europejskiego modelu rolnictwa opartego na gospodarstwach rodzinnych. Rolnictwo powinno być bardziej zaangażowane w unijne działania na rzecz zatrudnienia, pobudzania wzrostu i inwestycji, przebudowy i dostosowania gospodarki, wdrażania badań i innowacji oraz być włączone w gospodarkę cyfrową i rozwiązanie problemu migracji. UE musi też wypełniać swoje zobowiązania międzynarodowe, m.in. wynikające z porozumienia klimatycznego COP21 oraz celów zrównoważonego rozwoju ONZ. Komisja odwołuje się też do deklaracji Cork 2.0. z 2016 r.

Komunikat wskazuje na cztery operacyjne cele przyszłej WPR:

- wspieranie inteligentnego i od-

pornego rolnictwa i oparcia o wiedzę;

- wzmocnienie dbałości o środowisko i klimat;

zania sektora rolnego z badaniami i wdrażaniem innowacji. WPR musi też być spójna z wysiłkami związanymi z rozwiązaniem źródłowych przyczyn migracji i wspierać te wysiłki.

Komisja proponuje nowy model realizacji WPR, aby zapewnić skuteczniejsze osiągnięcie jej celów. System ma być prostszy i mniej nakazowy, z większą odpowiedzialnością państw członkowskich w osiągnięciu uzgodnionych wcześniej, wspólnych i mierzalnych celów.

Na forum UE oficjalnie rozpoczęły się już prace dotyczące kształtu WPR po 2020 r.

- wzmocnienie tkanki społeczno-gospodarczej obszarów wiejskich, szczególnie przez wzrost gospodarczy i przyciąganie nowych rolników;
- uwzględnianie oczekiwań społecznych dotyczących produkcji żywności w sposób zrównoważony, w tym wpływu na zdrowie, środowisko, dobrostan zwierząt.

Osiągnięcie tych celów wymaga, zdaniem Komisji, lepszego powią-

Państwa członkowskie mają mieć większy wpływ na określenie wymogów dla beneficjentów, a także na stworzenie systemów kontroli oraz raportowanie stopnia wykonania zaplanowanych rezultatów. Każdy kraj ma stworzyć strategiczny plan wdrażania WPR, podlegający akceptacji przez Komisję, w którym określone będą obowiązki i dobrowolne działania dla obu filarów.

Komunikat podkreśla znaczenie płatności bezpośrednich we wsparciu dochodów rolniczych oraz dostarczaniu dóbr publicznych i wypełnianiu celów traktatowych WPR. Komisja widzi potrzebę większej „sprawiedliwości” w dystrybucji wsparcia bezpośredniego pomiędzy gospodarstwami (argument, że 80% kwot płatności trafia do 20% gospodarstw), ale w taki sposób, aby ochronić dobrze funkcjonujący rynek wewnętrzny UE. Dla lepszego ukierunkowania płatności bezpośrednich Komisja proponuje:

- obowiązkowy górny limit wsparcia na gospodarstwo (ang. capping), przy uwzględnieniu kosztów pracy;
- degresywność płatności;
- płatność redystrybucyjną dla mniejszych gospodarstw (inaczej – tzw. płatność dodatkowa);
- skupienie się na tych rolnikach, których dochody zależą głównie od działalności rolniczej.

Komisja widzi też potrzebę dążenia do „zmniejszenia różnic między państwami członkowskimi pod względem wsparcia w ramach WPR”. Stwierdza również, że choć w różnych częściach Europy koszty pracy i gruntów, a także potencjał produkcyjny są zróżnicowane, to „wszyscy rolnicy stoją przed tymi samymi wyzwaniem”.

Zdaniem Komisji rolnicy w większym stopniu powinni uzyskiwać dochody na rynku. Wymaga to inwestycji w restrukturyzację gospodarstw, modernizację, dywersyfikację, wdrażanie i wykorzystanie nowych technologii i rozwiązań opartych o technologię cyfrową oraz produkcję czystej energii. Konieczne jest też wzmocnienie pozycji rolników w łańcuchu żywnościowym, w tym usprawnienie działania organizacji producentów. Polityka rolna powinna wspierać zaangażowanie rolników i podmiotów z obszarów wiejskich w wykorzystaniu szans, jakie

stwarza rozwój biogospodarki, bioenergii czy ekoturystyki. Dla zaspokojenia potrzeb inwestycyjnych należy, zdaniem Komisji, zwiększyć wykorzystanie innowacyjnych instrumentów finansowych, łączących różne programy (fundusze) UE.

W komunikacie zaproponowano ulepszenie instrumentów zarządzania ryzykiem w oparciu o już istniejące. Proponuje się powołanie specjalnej platformy wymiany informacji i doświadczeń dla rolników, administracji i innych zainteresowanych tematyką zarządzania ryzykiem w rolnictwie oraz zwiększenie edukacji rolników w zakresie ryzyka.

Komisja proponuje zmianę działań na rzecz ochrony środowiska i klimatu, w tym odejście od obecnej formuły zazielenienia. Nowe rozwiązania mają być skuteczniejsze i lepiej dopasowane do warunków państw członkowskich. Uzyskanie płatności bezpośrednich ma być uzależnione od podjęcia przez rolnika określonych zobowiązań środowiskowo-klimatycznych, które będą podstawą do bardziej ambitnych wymagań o charakterze dobrowolnym. Administracje krajowe będą kontrolować wypełnienie warunków w gospodarstwach, natomiast służby UE kontrolowałyby osiągnięcie celów na poziomie państwa członkowskiego.

Komisja podkreśla znaczenie badań i innowacji dla przyszłości rolnictwa i systemów żywnościowych oraz konieczność ich uwzględnienia w planach badawczych UE. Dostęp do nowych technologii i wiedzy jest nierównomierny w skali UE, a potrzeby małych i średnich gospodarstw nie są dziś uwzględnione. Zreformowana WPR ma wzmocnić system doradztwa, ale także bezpośrednią współpracę, wymianę doświadczeń i sieciowanie pomiędzy rolnikami.

Komisja odnotowuje problemy strukturalne obszarów wiejskich

i podkreśla zadania WPR na rzecz rozwoju ekonomicznego i tworzenia miejsc pracy na tych obszarach: inwestycje w infrastrukturę i połączenia komunikacyjne, poprawę dostępu do usług publicznych, rozwój kapitału społecznego i nowych umiejętności. Komunikat zaznacza też, że w realizację tych zadań powinny być także zaangażowane inne polityki UE. W komunikacie podkreślono konieczność priorytetowego potraktowania wsparcia wymiany pokoleniowej rolników, w tym młodych i nowych rolników.

W ocenie Komisji przyszła WPR powinna odpowiadać na aktualne oczekiwania społeczne w zakresie bezpieczeństwa i jakości żywności, środowiska i dobrostanu zwierząt. W większym stopniu powinna wspierać zrównoważone stosowanie pestycydów, reagować na problemy związane z opornością na antybiotyki, promować zdrowe odżywianie, wspierać rolników w dostosowywaniu produkcji do popytu, przewidując zmiany żywieniowe, wypracowanie praktyk służących ograniczeniu strat i marnotrawienia żywności. Komisja optuje za dalszą liberalizacją handlu rolno-żywnościowego, z zachowaniem ochrony dla produktów wrażliwych.

Propozycje Komisji będą w najbliższych miesiącach poddane ocenie i przedyskutowane przez Ministrów Rolnictwa państw członkowskich UE oraz w Parlamencie Europejskim. W kolejnym etapie Komisja przygotowuje propozycje legislacyjne ze szczegółowymi rozwiązaniami.

Departament Strategii, Analiz i Rozwoju

☎ 22 623 18 44

Zdjęcie: fotolia

¹ Komunikat dostępny na stronie https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/future-of-cap/future_of_food_and_farming_communication_pl.pdf COM(2017) 713 fina

Przyszłość unijnego rolnictwa

Debata nad propozycjami Komisji Europejskiej

Opublikowany 29 listopada 2017 r. przez Komisję Europejską komunikat *Przyszłość żywności i rolnictwa UE* rozpoczął formalną dyskusję na temat kierunków zmian unijnej polityki rolnej nie tylko na forum instytucji UE, ale także w trakcie spotkań bilateralnych.

Pierwsze poglądy nt. komunikatu Komisji Europejskiej z dnia 29 listopada 2017 r. *Przyszłość żywności i rolnictwa* wymieniono podczas Rady Ministrów UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa (11-12 grudnia 2017 r.).

Podczas posiedzenia Ryszard Zarudzki, podsekretarz stanu w MRiRW, przedstawił stanowisko Polski wobec komunikatu KE. W ocenie Polski WPR powinna pozostać ważną polityką Unii, biorąc pod uwagę nowe potrzeby, wyzwania i zobowiązania międzynarodowe, a także to, że cele WPR określone w Traktacie pozostają wciąż aktualne, a ich wypełnienie jest ważnym zadaniem tej polityki. Przyszła WPR, funkcjonująca w warunkach coraz bardziej otwartego rynku UE i realizująca nowe funkcje publiczne, wymaga silnego finansowania z budżetu UE.

Jednym z głównych punktów dyskusji na temat komunikatu była kwestia płatności bezpośrednich. Zdaniem krajów członkowskich płatności bezpośrednie powinny pozostać utrzymane, bowiem odgrywają ważną rolę w zapewnieniu i stabilizacji dochodów rolników. Polska podkreśliła, że odpowiedni budżet WPR i wyrównanie płatności bezpośrednich są niezbędne dla zapewnienia sprawnego funkcjonowania jednolitego rynku produktów rolnych w UE. W trakcie dyskusji

minister Zarudzki zaznaczył, że Polska nie popiera pomysłu współfinansowania płatności bezpośrednich (podobnie Francja wyraziła stanowczy sprzeciw przeciwko takiemu rozwiązaniu). Taki krok byłby bowiem zagrożeniem dla funkcjonowania jednolitego rynku, zasad równej konkurencji i wspólnotowości tej polityki w przyszłości. Z kolei za wyrównaniem płatności bezpośrednich opowiedziały się też inne państwa (Litwa, Słowacja, Łotwa).

lizację WPR. Podczas dyskusji delegacje w większości podkreślały także konieczność wzmocnienia ambicji środowiskowych WPR, innowacji i transferu wiedzy, ułatwienia wymiany pokoleniowej, wsparcia dla małych i średnich gospodarstw a także kwestii poprawy pozycji rolnika w łańcuchu dostaw.

Od stycznia 2018 r. Radzie UE przewodniczy Bułgaria, która zapowiedziała intensywne prace dotyczące przyszłej Wspólnej Polityki Rolnej.

Kolejnym ważnym punktem dyskusji w sprawie komunikatu WPR była konferencja ministrów rolnictwa państw członkowskich Unii Europejskiej poświęcona przyszłości

W grudniu ub.r. odbyła się w Paryżu konferencja Ministrów Rolnictwa państw członkowskich UE poświęcona przyszłości WPR po 2020 r. Od lewej: minister rolnictwa Irlandii Michael Creed, komisarz Phil Hogan, minister rolnictwa Hiszpanii Isabel Garcia Tejerina, minister rolnictwa Estonii Tarmo Tamm, minister rolnictwa Francji Stéphane Travert, minister Krzysztof Jurgiel, wiceminister Rumunii Daniel Botanoiu

Wiele wątpliwości krajów członkowskich wzbudził nowy model WPR polegający m.in. na przekazaniu znacznie większej odpowiedzialności za wdrażanie WPR państwom członkowskim – kraje członkowskie wskazywały na renacjona-

Wspólnej Polityki Rolnej po 2020 r. (Paryż, 19 grudnia 2017 r.) w której uczestniczył minister rolnictwa i rozwoju wsi Krzysztof Jurgiel.

Minister Jurgiel przedstawił polskie priorytety dotyczące WPR po 2020 r. oraz wstępne stanowi-

ska dotyczące komunikatu KE. Szef polskiego sektora rolnego podkreślił potrzebę utrzymania dwufilarowej struktury Wspólnej Polityki Rolnej, w tym płatności bezpośrednich oraz wsparcia rozwoju obszarów

na konieczność wyrównania płatności bezpośrednich dla rolników w całej Unii Europejskiej.

Uczestniczący w konferencji Minister Rolnictwa Estonii podkreślił znaczenie instrumentów zarządzania ryzykiem w rolnictwie oraz ochronę gruntów rolnych wśród priorytetów WPR. W opinii Minister Rolnictwa Hiszpanii w realizacji WPR dużą rolę będzie odgrywać cyfryzacja – prorynkowa, otwarta na rynki światowe. Istotną rolę powinien odgrywać wspólny rynek oraz stojące przed nim wyzwania. Hiszpania odrzuciła model

wdrażania WPR. Minister Rolnictwa Irlandii zwrócił z kolei uwagę, że z WPR korzystają nie tylko rolnicy, ale też inne grupy społeczne, same płatności bezpośrednie są szczególnie ważne dla rolników. Istotną kwestią, na którą zwróciła uwagę Minister Rolnictwa Holandii, jest rola rolników w łańcuchu żywnościowym, i ich działania na rzecz środowiska i klimatu.

Na marginesie konferencji odbyło się spotkanie ministra Krzysztofa Jurgiewicza z Carolą Schouten – wicepremier, ministrem rolnictwa, natury i jakości żywności Holandii. Priorytety przyszłej WPR oraz znaczenie zarządzania ryzykiem w rolnictwie były przedmiotem rozmowy obu ministrów. Ustalono, że istnieje potrzeba dalszych prac i wymiany doświadczeń w tym zakresie na poziomie ekspertów z Holandii i Polski.

Minister Krzysztof Jurgiel przedstawił polskie priorytety dot. WPR po 2020 r.

wiejskich, co wymaga zapewnienia odpowiednio silnego budżetu na wspólną politykę rolną. Minister Jurgiel zwrócił ponadto uwagę

współfinansowania dopłat bezpośrednich, gdyż prowadzi to do renacjonalizacji WPR, zgłosiła także wątpliwości do nowego modelu

Departament Współpracy Międzynarodowej

☎ 22 623 24 71

Zdjęcia: Xavier Remongin

Partnerzy nie tylko z Europy

W celu nadania ram prawnych współpracy w dziedzinie rolnictwa z krajami trzecimi Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi podejmuje działania mające na celu zawarcie porozumień, memorandumów itp. (w niektórych przypadkach akty te mają status umów międzynarodowych w rozumieniu ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych). Podpisanie tego typu dokumentów bardzo często jest odpowiedzią na zainteresowanie krajów trzecich intensyfikacją współpracy z Polską, postrzeganą jako znaczący członek Unii Europejskiej oraz jako kraj, który odniósł sukcesy w transformacji sekto-

ra rolnego. Dla strony polskiej umowy stanowią przede wszystkim narzędzie zacieśniania stosunków i intensyfikacji współpracy pomiędzy krajami, głównie w zakresie identyfikacji i eliminacji barier w obrocie artykułami rolno-spożywczymi, jak również udzielania wsparcia eksperckiego i rozwoju współpracy naukowo-badawczej w dziedzinie nauk rolniczych.

W ciągu ostatnich dwóch lat podpisano: 1 porozumienie (Kazachstan), 5 memorandumów (Senegal, Chiny, Wietnam, Tajwan), 2 listy intencyjne (Chiny, Bangladesz), 3 protokoły (Chiny) oraz 4 umowy międzynarodowe (Ukraina, Białoruś, Indie).

Prowadzone są natomiast negocjacje zmierzające do zawarcia umów (RPA, Tunezja) oraz 7 memorandumów (Nigeria, Sudan, Algieria, Zambia, Tajlandia, Turcja).

Na obszarze UE nie ma potrzeby zawierania umów regulujących współpracę pomiędzy krajami. Jednakże bardzo często przyjmowane są deklaracje, czy też oświadczenia uczestników spotkań bilateralnych, czy wielostronnych (w formacie GV4 czy też Trójkąta Weimarskiego). Przyjmowane dokumenty służą rozwijaniu i pogłębianiu współpracy między krajami naszego regionu. To także wymiana informacji i wspólne występowanie na forum UE w ważnych dla

regionu kwestiach, co umożliwi osiągnięcie wspólnych celów, rozwiązywania wspólnych problemów w obszarze rolnictwa. Efektem jest także silniejsza pozycja naszego re-

gionu Europy podczas dyskusji na forum UE.

W latach 2016-2017 przyjęto 3 oświadczenia i 6 deklaracji dot. m.in. wspólnej polityki rolnej, sytu-

acji na rynkach rolnych, czy też programu Horyzont 2020.

Departament Współpracy Międzynarodowej
☎ 22 623 24 71

Wizyta w Wietnamie

27-30 listopada 2017 r. podsekretarz stanu w MRiRW Ewa Lech wzięła udział w oficjalnej wizycie prezydenta RP Andrzeja Dudy w Socjalistycznej Republice Wietnamu. W składzie oficjalnej delegacji znaleźli się także przedstawiciele resortów nauki i szkolnictwa wyższego, środowiska, rozwoju oraz spraw zagranicznych. Jednym z celów wizyty była intensyfikacja współpracy gospodarczej z Wietnamem, bowiem strona polska liczy na możliwość zwiększenia eksportu do tego kraju, także w zakresie produktów rolno-spożywczych.

Podczas wizyty wiceminister Ewa Lech oraz wiceminister rolnictwa i rozwoju wsi Wietnamu Ha Cong Tuan, podpisali *Memorandum o Porozumieniu o współpracy w rolnictwie*. Był to jeden z siedmiu dokumentów, które 28 listopada 2017 r. zostały podpisane w obecności prezydentów Polski i Wietnamu.

Podsekretarz stanu przeprowadziła rozmowy z Le Quoc Doanh, wiceministrem rolnictwa i rozwoju wsi Wietnamu, podczas których omówiła najważniejsze kwestie z zakresu polsko-wietnamskiej współpracy w dziedzinie rolnictwa oraz wyraziła nadzieję na dalszą, owocną i jeszcze sprawniejszą współpracę między polskimi i wietnamskimi służbami weterynaryjnymi i fitosanitarnymi. Poinformowała także o możliwości skorzystania z oferty Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa dla środowiska przedsiębiorców

sektora rolno-spożywczego w zakresie dalszej intensyfikacji wymiany handlowej. Strona wietnamska podkreśliła znaczenie dokumentu podpisanego w obecności prezydentów obu krajów i wyraziła nadzieję na zacieśnienie relacji w formie częstszych spotkań eksperckich.

W ramach komponentu gospodarczego wizyty Prezydenta RP w Wietnamie, 30 listopada 2017 r. odbyło się Polsko-Wietnamskie Forum Gospodarcze w Ho Chi Minh City. Wzięli w nim udział przedstawi-

Wietnam jest bardzo ważnym rynkiem w kontekście rozwoju polskiego eksportu produktów rolno-spożywczych. Należy także do ugrupowania ASEAN (ok. 600 mln ludności). W 2016 r. produkty rolno-spożywcze stanowiły 54% wartości polskiego eksportu do Wietnamu (115 mln euro). Dla eksportu polskich produktów rolno-spożywczych Wietnam był w 2016 r. drugim najważniejszym rynkiem docelowym (po Hongkongu) w regionie Azji Wschodniej, Południowej i Połu-

W obecności prezydentów Polski i Wietnamu wiceminister Ewa Lech oraz wiceminister rolnictwa i rozwoju wsi Wietnamu Ha Cong Tuan, podpisali „Memorandum o współpracy w rolnictwie”

ciele polsko-wietnamskiego biznesu, w tym branży rolno-spożywczej, reprezentujący sektory: mięsny, owocowo-warzywny i rybołówstwa.

Dużym ułatwieniem dla polskich przedsiębiorców aktywnych na rynku wietnamskim będzie Zagraniczne Biuro Handlowe w Ho Chi Minh City, którego otwarcie odbyło się 30 listopada 2017 r., a uczestniczył w nim Prezydent RP.

dniowo-Wschodniej. Z uwagi na zainteresowanie przedsiębiorców, Wietnam został wyselekcjonowany jako jeden z 14 rynków priorytetowych z punktu widzenia rozwoju eksportu polskich produktów rolno-spożywczych.

Departament Współpracy Międzynarodowej
☎ 22 623 24 71

Zdjęcie: Jakub Szymczuk

Agencja dofinansowała budowę targowisk

W ramach działań delegowanych wnioski przyjmowały samorzędy województw

Wnioski o przyznanie pomocy na operacje typu *Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów* składane były od 26 stycznia do 23 października 2017 r. w samorządach województw. Terminy i zasady udzielania takiego wsparcia podane zostały do publicznej wiadomości na stronach internetowych poszczególnych samorządów województw oraz w siedzibach urzędów.

Jest to pomoc skierowana do gmin, powiatów oraz ich związków finansowana ze środków EFRROW (Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich).

Wsparcie można otrzymać na budowę lub przebudowę targowiska lub obiektu budowlanego przeznaczonego na cele promocji lokalnych produktów, na zakup nowych urządzeń, materiałów i usług służących realizacji inwestycji oraz na koszty ogólne bezpośrednio związane z jej przygotowaniem i realizacją. Operacje mogą być realizowane w miejscowościach liczących nie więcej niż 200 tys. mieszkańców.

Maksymalna wysokość pomocy udzielanej na *Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów* w całym PROW na lata 2014-2020 wynosi 1 mln zł na beneficjenta.

Ważne jest, że ARiMR może dofi-

nansować do 63,63 proc. kosztów kwalifikowalnych poniesionych na realizację inwestycji.

Priorytetowo traktowane są m.in. inwestycje w targowiska całoroczne; przedsięwzięcia polegające na wyposażeniu targowisk czy budowli przeznaczonych na cele pro-

kwotę 184,5 mln zł. Obecnie trwa proces zawierania umów. Do 17 grudnia podpisano z beneficjentami 128 umów o przyznaniu pomocy na kwotę 103,58 mln zł, czyli wykorzystane zostało 51 proc. dostępnego limitu środków, wynoszącego 200,4 mln zł.

Maksymalna wysokość pomocy udzielanej na „Inwestycje w targowiska...” w całym PROW 2014-2020 wynosi 1 mln złotych na beneficjenta

mocji lokalnych produktów w instalacje wykorzystujące odnawialne źródła energii; projekty, które przewidują preferencje cenowe dla rolników oraz operacje realizowane w miejscowościach o większej liczbie mieszkańców.

W ramach przeprowadzonych naborów złożono 229 wniosków o przyznanie pomocy na łączną

Największym zainteresowaniem tego typu wsparcie cieszyło się w województwach: mazowieckim, lubelskim oraz łódzkim i wielkopolskim, gdzie złożono odpowiednio 36, 22 i po 15 wniosków o przyznanie pomocy.

Biuro Prasowe
☎ 22 318 40 90

Zdjęcie: fotolia

Kolejny nabór wniosków

na *Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej*

Od 2 do 31 stycznia 2018 r. trwa nabór wniosków o przyznanie pomocy na *Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej* finansowany z budżetu PROW na lata 2014-2020. Tym razem jest to wsparcie przeznaczone dla rolników, którzy prowadzą chów lub hodowlę co najmniej 300 sztuk trzody chlewnej na terenach objętych afrykańskim pomorem świń (ASF).

Wnioski można składać w oddziałach regionalnych ARiMR właściwych ze względu na miejsce położenie nieruchomości, w której prowadzony jest chów lub hodowla trzody chlewnej.

Maksymalna wysokość pomocy wynosi 100 tys. zł w całym okresie realizacji PROW 2014-2020 lecz poziom dofinansowania nie może przekroczyć 80% kosztów kwalifikowalnych, poniesionych na realizację inwestycji. Wsparcie może być przeznaczone na wykonanie ogrodzenia chlewni lub utworzenia czy zmodernizowania niecki dezynfekcyjnej funkcjonalnie związanej z chlewnią położoną na obszarze ASF.

Złożone przez rolników

wnioski zostaną poddane ocenie. Liczba punktów zależy od liczby utrzymywanych świń w gospodarstwie oraz rodzaju inwestycji. Zgodnie z tymi kryteriami można otrzymać:

- od 2 do 6 punktów gdy liczba

Do 31 stycznia ARiMR przyjmuje wnioski o przyznanie pomocy na „Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej”. Wsparcie przeznaczone jest dla rolników prowadzących chów lub hodowlę co najmniej 300 szt. trzody chlewnej na terenach objętych ASF

- świń wynosi od 300 do 800 sztuk – przy czym 6 punktów przy-

znaje się w przypadku gdy liczba świń jest równa 800, a dla pozostałych wartości proporcjonalnie mniej, aż do 2 punktów dla wartości równej 300;

- od 2 do 6 punktów gdy liczba świń wynosi od 800 do 1200 świń – przy czym 6 punktów przyznaje się w przypadku gdy liczba świń jest równa 800, a dla pozostałych wartości proporcjonalnie mniej, aż do 2 punktów dla wartości równej 1200;

- 2 punkty – powyżej 1200 świń;
- 2 punkty – jeżeli operacja dotyczy niecki dezynfekcyjnej.

Więcej informacji można uzyskać w Biurach Wsparcia Inwestycyjnego oddziałów regionalnych ARiMR, Departamencie Działania Inwestycyjnych Centrali ARiMR (22 318 47 00) i pod numerem bezpłatnej infolinii 800 380 084, a także na portalu internetowym Agencji.

Biuro Prasowe

☎ 22 318 40 90

Zdjęcie: fotolia

Po dopłaty do materiału siewnego teraz do ARiMR

Nabór wniosków od 15 stycznia do 25 czerwca 2018 r.

Od 2018 r. wnioski o dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany rolnicy składają w biurach powiatowych ARiMR. Wcześniej zadanie to realizowała ARR, a po jej likwidacji KOWR.

Tego rodzaju dopłaty mają zachęcić rolników do wysiewania dobrej jakości ziaren zbóż, roślin strączkowych czy ziemniaków i uży-

Do wniosku trzeba dołączyć m.in. oryginał lub potwierdzoną kopię faktury zakupu materiału siewnego

skanie lepszych plonów o wysokiej jakości. Dopłata ma rekompensować wyższe wydatki na zakup materiału siewnego kategorii elitarny i kwalifikowany.

■ Gatunki roślin uprawnych objęte dopłatami

Dopłatami zostały objęte:

- rośliny zbożowe: pszenica (zwyčajna i twarda), żyto, jęczmień, pszenżyto, owies (nagi, szorstki i zwyčajny);
- rośliny strączkowe: łubin (żółty, wąskolistny i biały), groch siewny (odmiany roślin rolniczych), bobik, wyka siewna, soja;
- ziemniak;
- mieszanki zbożowe i pastewne sporządzone z materiału siewnego gatunków lub odmian ww. roślin uprawnych, z wyłączeniem ziemniaka.

■ Warunki przyznania dopłaty

○ przyznanie dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany może ubiegać się rolnik, który:

- złoży w terminie od 15 stycznia do 25 czerwca 2018 r. wniosek o przyznanie dopłaty wraz z wymaganymi załącznikami;
- posiada działki rolne, na któ-

rych uprawia się gatunki roślin uprawnych objęte dopłatami, o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 1 ha, przy czym za działkę rolną uważa się zwarty obszar gruntu rolnego, na którym jest prowadzona uprawa lub grupa upraw, o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha, wchodzący w skład gospodarstwa rolnego;

• zużył do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany na gruntach rolnych będących w jego posiadaniu:

- ✓ zakupiony od:
  - ◇ przedsiębiorcy wpisanego do ewidencji przedsiębiorców prowadzących obrót materiałem siewnym,
  - ◇ rolnika wpisanego do ewidencji rolników, prowadzącego obrót materiałem siewnym wytworzonym w posiadającym gospodarstwie,
  - ◇ podmiotu prowadzącego obrót materiałem siewnym na obszarze innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
- ✓ wytworzony:
  - ◇ przez przedsiębiorcę wpisanego do ewidencji przedsiębiorców, albo
  - ◇ w gospodarstwie rolnym posiadającym przez rolnika wpisanego do ewidencji rolników,

w rozumieniu przepisów o nasienictwie.

Wnioski przyjmują biura powiatowe ARiMR. Do wniosku trzeba obowiązkowo dołączyć oryginał lub kopię (potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza lub upoważnionego pracownika ARiMR):

- faktury zakupu materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany, wystawionej w okresie od 15 lipca roku poprzedzającego złożenie wniosku do 15 czerwca roku, w którym wniosek został złożony, pod warunkiem że materiał ten został zużyty w tym okresie do siewu lub sadzenia, lub
- dokumentu wydania z magazynu materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany, wystawionego w roku, w którym materiał ten został zużyty do siewu lub sadzenia w posiadającym gospodarstwie rolnym. Dokument taki dołącza przedsiębiorca, wpisany do ewidencji przedsiębiorców prowadzących obrót materiałem siewnym, lub rolnik prowadzący obrót materiałem siewnym, wpisany do ewidencji rolników.

Wysokość pomocy ustalana jest jako iloczyn deklarowanej przez rol-

nika we wniosku powierzchni upraw i stawki dopłaty. Wysokość stawek dopłat do 1 ha gruntów rolnych jest corocznie określana przez Radę Ministrów do dnia 30 września.

Dopłaty do materiału siewnego mają charakter pomocy *de minimis*

w rolnictwie. Oznacza to, że całkowita kwota pomocy przyznana jednemu producentowi rolnemu nie może przekroczyć 15 tys. euro w okresie trzech lat podatkowych, przy czym jeśli producent rolny jest powiązany osobowo lub kapitało-

wo z innym podmiotem/innymi podmiotami to limit 15 tys. euro należy odnieść do jednego przedsiębiorstwa.

Biuro Prasowe

☎ 22 318 40 90

Zdjęcia: fotolia, ©Pantherstock/ Photogenica

Modernizacja gospodarstw rolnych

Nabór wniosków od 19 lutego do 20 marca 2018 r.

ARiMR przyjmuje wnioski o przyznanie pomocy na *Modernizację gospodarstw rolnych* w obszarze „d”, związanym z racjonalizacją technologii produkcji, wprowadzeniem innowacji, zmianą profilu produkcji, zwiększeniem skali produkcji, poprawą jakości produkcji lub zwiększeniem wartości dodanej produktu. Wsparcie to finansowane jest z budżetu PROW 2014- 2020.

■ Inwestycje objęte wsparciem

Pieniądże można otrzymać na inwestycje związane z:

- racjonalizacją technologii produkcji, wprowadzeniem innowacji, zmianą profilu produkcji, zwiększeniem skali produkcji, poprawą jakości produkcji lub zwiększeniem wartości dodanej produktu – maksymalna kwota wsparcia nie może przekroczyć 500 tys. zł, przy czym w przypadku inwestycji niezwiązanych bezpośrednio z budową, modernizacją budynków inwentarskich, w tym ich wyposażeniem, lub

Poprzedni nabór odbył się w 2016 r. i cieszył się dużą popularnością wśród rolników, którzy złożyli blisko 30 tys. wniosków. Środki uzyskane w ramach tego działania pozwalają m.in. na sfinansowanie zakupu maszyn i urządzeń rolniczych.

■ Kto może ubiegać się o pomoc

O pomoc mogą ubiegać się rolnicy posiadający gospodarstwa, których wielkość ekonomiczna mieści się w przedziale od 10 tys. euro do 200 tys. euro. Wyjątek od tej reguły stanowią rolnicy, którzy będą wspólnie składać wniosek o przyznanie dofinansowania na inwestycje w *Modernizację gospodarstw rolnych*. Wówczas łączna wielkość ekonomiczna należących do nich gospodarstw musi wynieść co najmniej 15 tys. euro, a w roku w którym zostanie złożony przez nich wniosek o wypłatę ostatecznej płatności, gospodarstwo każdego z nich osiągnie wielkość ekonomiczną przynajmniej 10 tys. euro.

Wsparcie przyznawane jest w postaci dofinansowania poniesionych kosztów na realizację danej inwestycji. Poziom dofinansowania wynosi standardowo 50% poniesionych kosztów kwalifikowanych. Może on być wyższy i wynieść 60%, ale

Wsparcie przyznawane jest w postaci dofinansowania kosztów poniesionych na realizację danej inwestycji

tylko w przypadku, gdy o pomoc ubiega się młody rolnik lub gdy wniosek o wsparcie składa wspólnie kilku rolników.

budową lub modernizacją magazynów paszowych w gospodarstwach, maksymalna wysokość pomocy wynosi 200 tys. zł.

Złożone przez rolników wnioski zostaną poddane ocenie punktowej. Suma uzyskanych punktów będzie decydowała o kolejności przyślugiwania pomocy.

Wnioski przyjmują oddziały regionalne ARiMR właściwe ze względu na miejsce realizacji inwestycji. Można je również złożyć za pośrednictwem biura powiatowego ARiMR, należącego do takiego OR. W przy-

padku osób wspólnie wnioskujących wniosek o przyznanie pomocy składa się w oddziale regionalnym ARiMR właściwym ze względu na położenie gospodarstw osób wspólnie wnioskujących, przy czym jeżeli gospodarstwa tych osób są położone na obszarze więcej niż jednego województwa, wniosek składa się w tym województwie, w którym jest położona największa część tych gospo-

darstw, za wyjątkiem sytuacji w których realizacja operacji obejmuje inwestycje budowlane w rozumieniu przepisów prawa budowlanego lub inwestycje związane z zakładaniem sadów lub plantacji krzewów owocowych, gatunków owocujących efektywnie dłużej niż 5 lat.

Biuro Prasowe
☎ 22 318 40 90
Zdjęcie: fotolia

Nawet 15 mln zł wsparcia dla przetwórców z sektora rolno-spożywczego

Wnioski o przyznanie pomocy na *Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój* będzie można składać w oddziałach regionalnych ARiMR od 30 marca do 29 kwietnia 2018 r.

Pomoc taka skierowana jest do mikro, małych lub średnich przedsiębiorstw, które zajmują się m.in. przetwórstwem, wytwarzaniem, przechowywaniem, magazynowaniem lub sprzedażą produktów rolnych. Lista rodzajów działalności, które objęte są takim wsparciem, obejmuje 25 pozycji PKD (Polskiej Klasyfikacji Działalności). Pomoc można także otrzymać na przetwarzanie roślin na cele energetyczne. Jednym z warunków otrzymania wsparcia jest zawarcie przez przetwórcę co najmniej trzyletnich umów z producentami rolnymi, grupami lub organizacjami producentów, ich związkami czy zrzeszeniami lub podmiotami wstępnie przetwarzającymi produkty rolne na dostawę minimum połowy surowca do produkcji lub sprzedaży hurtowej.

Maksymalna wysokość pomocy udzielanej na *Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój*

w całym Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 wynosi:

Od 30 marca do 29 kwietnia br. Agencja będzie przyjmowała wnioski o przyznanie pomocy na „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój”

- 10 mln zł, w przypadku przedsiębiorstw zajmujących się przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych;
- 15 mln zł, w przypadku przedsiębiorstwa będącego związkiem

grup producentów rolnych lub zrzeszeniem organizacji producentów w rozumieniu przepisów ustawy o grupach producentów rolnych i ich związkach.

Minimalna wysokość pomocy przyznana na realizację jednej operacji wynosi 100 tys. zł. Ważne jest także, iż ARiMR może dofinanso-

wać 50 proc. kosztów kwalifikowalnych poniesionych na realizację inwestycji.

Biuro Prasowe
☎ 22 318 40 90
Zdjęcie: fotolia

Efektywne działania KOWR

W styczniu 2018 r. minęły cztery miesiące funkcjonowania nowej agencji rządowej – Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa. W tym okresie KOWR wydierzał rolnikom prawie 5 tys. ha gruntów, wypłacił 102,9 mln zł z tytułu dopłat do materiału siewnego, współuczestniczył w wypłacie 25 mln zł w ramach wsparcia produktów pszczelich, zrealizował Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa, dzięki któremu 1,3 mln najuboższych otrzymało pomoc, realizuje też Program dla szkół, który bezpłatnie zaopatruje ponad 1,8 mln uczniów szkół podstawowych w owoce, warzywa, mleko i jego przetwory.

– Zadania Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa wpisują się w politykę rolną przyjętą przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Podsumowując dotychczasową działalność można śmiało stwierdzić, że postawione we wrześniu cele zostały osiągnięte, a KOWR zdobył pełną sprawność organizacyjną – powiedział Witold Strobel, Dyrektor Generalny KOWR podsumowując pierwsze cztery miesiące funkcjonowania nowej instytucji. Dzięki powstaniu KOWR nastąpił racjonalny podział zadań instytucji administracji rolnej. Obecnie mamy w Polsce jedną agencję wykonawczą – Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa oraz jedną agencję płatniczą – Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Struktura organizacyjna KOWR obejmuje cały kraj i umożliwia sprawną obsługę wszystkich rolni-

ków i innych beneficjentów. Utworzona została centrala oraz 17 oddziałów terenowych. W celu zwiększenia efektywności obsługi beneficjentów, przy oddziałach terenowych funkcjonuje także ponad 60 sekcji zamiejscowych. Wszystko po to, aby być jak najbliżej rolników oraz ułatwiać wszystkim interesantom sprawną obsługę. Realizacją bieżących zadań w całym kraju zajmuje się około 2 tys. pracowników. Dla porównania – w zniesionych dwóch agencjach rolnych (Agencji Nieruchomości Rolnych i Agencji Rynku Rolnego) pracowało przeszło 3 tys. osób.

KOWR powierzono do wykonania szereg ustawowych zadań, które intensywnie realizuje w kilku obszarach. Jest to gospodarowanie nieruchomościami rolnymi Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, kształtowanie ustroju rolnego,

a także wsparcie rozwoju obszarów wiejskich, stabilizacja rynków rolnych oraz promocja polskich produktów rolno-spożywczych.

Jednym z kluczowych jest gospodarowanie nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa. Od prawie dwóch lat podstawową formą zagospodarowania państwowych gruntów jest dzierżawa, a nie jak w ubiegłych latach – sprzedaż. Jednym z pierwszych, a zarazem najważniejszych zadań KOWR, było opracowanie i wdrożenie nowych, przejrzystych procedur związanych z zagospodarowaniem nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w szczególności związanych z dzierżawą. W Zasobie pozostaje prawie 1,4 mln ha gruntów, z tego ponad 1 mln ha (76%) w dzierżawie. W okresie od września do grudnia 2017 r. oddziały terenowe KOWR przeprowadziły prawie 700 przetargów na dzierżawę, w których wydierzały rolnikom niemal 5 tys. ha gruntów oraz zorganizowały ponad 6,6 tys. przetargów na sprzedaż, na podstawie których sprzedały niecałe 600 ha. KOWR przyczynia się również do rozwoju gospodarczego kraju, oferując inwestorom doskonale położone i skomunikowane nieruchomości nierolne, które mają uregulowany stan prawny. W 2017 r.

KOWR sprzedał inwestorom prawie 500 ha gruntów inwestycyjnych za kwotę około 200 mln zł.

Ponadto KOWR jako jedna z nielicznych instytucji, przekazał w ustawowym terminie dane do Krajowego Zasobu Nieruchomości. Przekazane dane dotyczyły ponad 45 tys. działek na łączną powierzchnię prawie 59 tys. ha.

Zadaniem KOWR jest także wzmocnienie ochrony gospodarstw rodzinnych i ziemi rolniczej w Polsce przed jej spekulacyjnym wykupywaniem przez osoby, które nie gwarantują zgodnego z interesem społecznym wykorzystania nabytej ziemi. W ramach realizacji ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 roku o kształtowaniu ustroju rolnego do OT KOWR od września do grudnia 2017 r. wpłynęło 6 tys. wniosków o wyrażenie zgody na nabycie nieruchomości rolnych. Wydano 5,7 tys. decyzji administracyjnych, w tym blisko 5,3 tys. pozytywnych, 915 negatywnych i 366 o umorzeniu postępowania.

Jednym z zadań KOWR jest budowanie pod hasłem „Polska smakuje” silnej marki polskich produktów żywnościowych w kraju i za granicą

musząca się obrotom i przechowywaniem zbóż. Spółki hodowlane odgrywają wiodącą rolę w kreowaniu i upowszechnianiu postępu biologicznego w polskim rolnictwie, który jest uważany za najważniejszy czynnik wzrostu efektywności rolniczej. KOWR dokłada wszelkich starań, aby nadzorowane spółki rozwijały się oraz ściśle ze sobą współpracowały. Jednym z efektów tych

Celem konsorcjum jest prowadzenie wspólnych prac rozwojowych i działań promocyjnych dotyczących polskiego materiału zarodkowego. Chodzi o to, aby rolnicy mieli dostęp do materiału zarodkowego krajowej produkcji.

Jednym z ważnych zadań KOWR jest wspieranie rozwoju krajowego eksportu produktów rolno-spożywczych oraz promocja i zwiększanie konkurencyjności polskiej żywności na rynku rodzimym i zagranicznym. Silna marka polskich produktów żywnościowych jest budowana w kraju i za granicą pod wspólnym hasłem „Polska smakuje” („Poland tastes good”) oraz w oparciu o ogólny i wspólny przekaz, że polska żywność jest wysokiej jakości, bezpieczna, naturalna oraz smaczna. KOWR wspiera eksport i rozwój współpracy handlowej sektora rolno-spożywczego m.in. przez umożliwienie polskim przedsiębiorcom uczestnictwa w targach i misjach gospodarczych poza granicami kraju. W okresie wrzesień-grudzień 2017 r. prowadzono działania promocyjne m.in. podczas targów: Anufood China w Pekinie, Annapoorna World of Food w Indiach w Mumbaju, Speciality Food Festival w Dubaju w Zjednoczonych Emiratach Arabskich, ANUGA

Zadaniem KOWR jest także wzmocnienie ochrony gospodarstw rodzinnych i ziemi rolniczej w Polsce

KOWR wykonuje także prawo własności w stosunku do 42 spółek o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej, z tego: 41 to spółki hodowli roślin uprawnych oraz hodowli zwierząt gospodarskich oraz 1 spółka (Elewarr) zaj-

starań było powołanie w listopadzie 2017 r. konsorcjum „Grupa Polska Genetyka”, w skład którego weszły nadzorowane przez KOWR spółki hodowli zwierząt gospodarskich oraz Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy.

Na realizację działań określonych w „Krajowym Programie Wsparcia Pszczelarstwa” na sezon 2017/2018 zostało złożonych 406 projektów

w Kolonii w Niemczech, Saudi Arabia 2017 w Rijadzie w Arabii Saudyjskiej, Prodexpo w Mińsku na Białorusi, Biofach w Norymberdze w Niemczech, Supermarket Trade Show w Tokio w Japonii oraz Gulfood w Dubaju w Zjednoczonych Emiratach Arabskich.

Realizowany jest także branżowy program promocji polskich specjalności żywnościowych w 6 krajach świata – w Chinach, Indiach, Wietnamie, Republice Południowej Afryki, Zjednoczonych Emiratach Arabskich oraz we Francji.

W celu budowania patriotyzmu konsumenckiego oraz zwiększenia liczby konsumentów żywności wysokiej jakości, tradycyjnej i ekologicznej KOWR prowadzi intensywne działania na poziomie ogólnopolskim i regionalnym, mające na celu promowanie produktów rolnych i żywnościowych, metod ich produkcji, a także systemów jakości.

W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 KOWR wspiera przystępowanie do systemów jakości przez producentów rolnych oraz inicjatywy informacyjne i promocyjne realizowane przez grupy producentów na rynku wewnętrznym w zakresie certyfikowanych produktów żywnościowych wysokiej jakości.

W celu wspierania marketingu rolnego, wzrostu spożycia oraz

wzmocnienia wizerunku polskich produktów rolno-spożywczych KOWR obsługuje 9 branżowych funduszy promocji produktów rolno-żywnościowych. W okresie wrzesień-listopad 2017 r. KOWR wydał 111 decyzji o udzieleniu wsparcia na realizację działań informacyjno-promocyjnych na kwotę 10,8 mln zł.

KOWR kontynuuje również wspieranie realizacji 13 kampanii informacyjnych i/lub promocyjnych

Od grudnia ub.r. KOWR monitoruje i nadzoruje uprawę tytoniu oraz produkcję i zbył surowca tytoniowego

w 24 krajach na 5 kontynentach, prowadzonych przez organizacje branżowe i/lub międzybranżowe w ramach wspólnej polityki rolnej.

W zakresie administrowania obrotem towarowym z zagranicą KOWR weryfikuje składane przez przedsię-

biorców wnioski o pozwolenia na przywóz/wywóz produktów rolno-spożywczych z/do krajów trzecich, wydaje pozwolenia/wyciągi z pozwoleń i je rozlicza, a także weryfikuje wpisy służb celnych w pozwoleniach oraz dokumentach potwierdzających, że towar opuścił obszar celny UE w wymaganym terminie.

W celu przeciwdziałania niestabilnej sytuacji na rynkach rolnych uruchamiane są w państwach członkowskich zakupy interwencyjne oraz dopłaty do prywatnego przechowywania towarów rolno-spożywczych, które są elementem tzw. siatki bezpieczeństwa. Dlatego również istotnym zadaniem KOWR jest prowadzenie zakupów i sprzedaży interwencyjnej odtłuszczonego mleka w proszku. W okresie wrzesień-listopad 2017 r. do realizacji przyjęto 80 wniosków na zakup 3,4 tys. ton OMP. Stan zapasów OMP w magazynach interwencyjnych na 30 listopada 2017 r. wynosił 39,5 tys. ton. Co miesiąc rozliczane są koszty jego przechowywania.

W 2017 r. KOWR wypłacił rolnikom 102,9 mln zł z tytułu dopłat do materiału siewnego. Rozpatrzone 65,6 tys. wniosków o przyznanie dopłat w ramach pomocy *de minimis* w rolnictwie. Celem udzielania dopłat do materiału siewnego było

wspieranie produkcji rolniczej, uzyskanie wyższych plonów oraz podniesienie jakości żywności.

W zakresie realizacji mechanizmu wspólnej polityki rolnej Wsparcie rynku produktów pszczelich w sezonie 2016/2017 przyjęto 388 projektów. Wypłata 24,9 mln zł przyznanych kwot refundacji została zrealizowana do 15 października 2017 r. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa do 30 listopada 2017 r. przyjmował nowe projekty na kolejny sezon. Podmiotami uprawnionymi do ich składania były: związki pszczelarskie, stowarzyszenia pszczelarzy, zrzeszenia pszczelarzy, spółdzielnie pszczelarskie, grupy producentów rolnych (w zakresie działalności pszczelarskiej) oraz organizacje producentów. Ogółem na realizację działań określonych w Krajowym Programie Wsparcia Pszczelarstwa na sezon 2017/2018 zostało złożonych 406 projektów.

KOWR monitoruje i kontroluje oraz prowadzi sprawozdawczość (m. in. dla Komisji Europejskiej i MRiRW) na rynkach: mleka i produktów mleczarskich, wina, cukru oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii. Monitorowany jest rynek biokomponentów i biopaliw ciekłych, produkcja biopłynów oraz produkcja biogazu rolniczego, a także prowadzona jest ewidencja mikroinstalacji biogazu rolniczego. Od grudnia 2017 r. powierzono KOWR zadania dotyczące monitorowania i nadzorowania upraw tytoniu oraz produkcji i zbytu surowca tytoniowego w Polsce, w celu ograniczania nielegalnego obrotu surowcem tytoniowym oraz produkcji i obrotu wyrobami tytoniowymi.

Od roku szkolnego 2017/2018 istotnym zadaniem KOWR jest również administrowanie nowym *Programem dla szkół*, który zastąpił realizowane dotychczas programy: „Owoce i warzywa w szkole” oraz

Od roku szkolnego 2017/2018 istotnym zadaniem KOWR jest również administrowanie nowym „Programem dla szkół”

„Mleko w szkole”. Dzięki *Programowi dla szkół* propagowane są wśród dzieci zdrowe nawyki żywieniowe w oparciu o dietę bogatą w owoce, warzywa, soki oraz mleko i jego przetwory. Dostawy do szkół rozpoczęły się na początku października 2017 r. i objęły ponad 1,8 mln uczniów klas I-V szkół podstawowych. Program obejmuje nie tylko dostawę produktów, ale również organizację zajęć edukacyjnych dotyczących zdrowego odżywiania.

KOWR wykonuje także zadania w ramach realizacji Programu Operacyjnego *Pomoc Żywnościowa 2014-2020*. W wyniku realizacji Podprogramu 2017 do 1,3 mln najuboższych osób dostarczanych jest ponad 68 tys. ton żywności o wartości 323 mln zł. W Podprogramie 2017 liczba produktów w stosunku do poprzednich podprogramów wzrosła do 21, gdyż wprowadzono nowe artykuły żywnościowe – kaszę gryczaną, buraczki wiórki, herbatniki maślane, makaron kukurydziany bezglutenowy, kabanosy wieprzowe oraz miód nektarowy wielokwiatowy. Dostawy potrąją do końca maja 2018 r.

W ostatnich latach w krajowym rolnictwie nastąpiła widoczna zmiana jakościowa pod względem poprawy efektywności produkcji oraz modernizacji zaplecza techniczno-

produkcyjnego. Niemniej jednak polski sektor rolny oraz przemysł rolno-spożywczy wymagają dalszych zmian w kierunku wdrażania innowacyjnych rozwiązań. Innowacje to klucz do postępu w każdej dziedzinie. Realizacja polityki państwa w zakresie wdrażania innowacyjności w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym jest jednym z priorytetowych zadań ujętych w „Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku)”.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa ma za zadanie służyć polskim rolnikom i stanowić skuteczne zaplecze instytucjonalne do realizacji polityki rozwojowej w celu przeniesienia polskiego rolnictwa na wyższy poziom i poprawy jakości życia na obszarach wiejskich. Wartość dodana ma być realizowana także poprzez wspieranie i wdrażanie innowacji w rolnictwie, które będą ukierunkowane na poprawę konkurencyjności i dochodowości gospodarstw rolnych, integrację i skracanie łańcucha żywnościowego oraz bardziej sprawiedliwy podział wartości w tym łańcuchu.

Biuro Analiz i Strategii KOWR

Rzecznik Prasowy

☎ 22 452 54 06

Zdjęcia: fotolia, archiwum KOWR

2017 – dobry rok na rynku mleka

Zmiany demograficzne na świecie charakteryzujące się dynamicznym przyrostem populacji w krajach rozwijających się (głównie w Azji i Afryce) oraz wzrost gospodarczy i poprawa sytuacji dochodowej ludności tych krajów powodują wzrost zapotrzebowania na produkty spożywcze zwierzęcego pochodzenia, w tym zwłaszcza na produkty mleczne, co skutkuje stałym wzrostem produkcji mleka.

Z prognoz Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (Food and Agriculture Organization of the United Nations – FAO) wynika, że w 2017 r. światowa produkcja mleka osiągnęła poziom 833 mln ton i była o 1,4% większa od szacowanej na 2016 r. i o 33% większa niż w 2004 r. Produkcja mleka dynamicznie rośnie w krajach azjatyckich, głównie w Indiach oraz Pakistanie. Największym na świecie producentem mleka krowiego pozostaje Unia Europejska. Szacuje się, że w krajach członkowskich UE w 2017 r. wyprodukowano około 162 mln ton mleka, o 0,6% więcej niż rok wcześniej.

FAO ocenia, że globalne spożycie mleka i produktów mlecznych w 2017 r. mogło wynieść 110,4 kg na osobę wobec 110,1 kg w 2016 r. – wzrost o 0,3%. W efekcie, światowy eksport produktów mlecznych prawdopodobnie ukształtował się na poziomie o 1,3% wyższym niż w 2016 r. i wyniósł 71,6 mln ton (w ekwiwalencie mleka)¹.

Rok 2017 był bardzo korzystny dla branży mleczarskiej – zarówno dla producentów mleka, jak i jego prze-

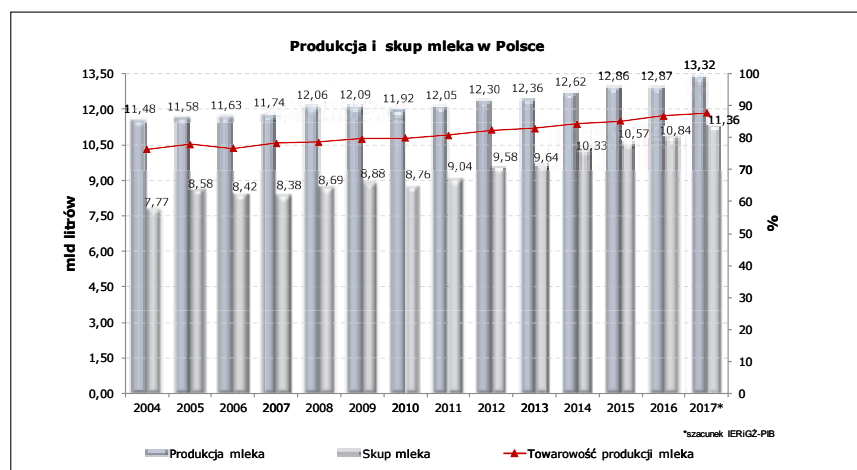
twórców. Wzrost globalnego popytu na artykuły mleczarskie, a w konsekwencji wzrost ich cen zbytu przyczynił się do poprawy opłacalności krajowej produkcji surowca w Polsce. Wzrosła produkcja i skup mleka, a średnia krajowa cena surowca w okresie jedenastu miesięcy 2017 r. była o 26% wyższa niż w porównywalnym okresie 2016 r. Znacząco poprawiła się także kondycja ekonomiczno-finansowa polskiego przemysłu mleczarskiego. W okresie trzech kwartałów 2017 r. przychody ze sprzedaży mleka i jego przetworów osiągnęły poziom 24,3 mld zł, o 26% wyższy niż w tym samym okresie 2016 r.

■ Pogłowia krów, produkcja i dostawy mleka w Polsce

W Polsce, w 2017 r. przerwana została (utrzymująca się od 2009 r.) spadkowa tendencja w pogłowiu krów mlecznych. W czerwcu 2017 r. stado tych zwierząt liczyło 2 154 tys. szt. i było o 0,4% większe niż w tym samym okresie 2016 r. W drugiej

połowie 2017 r. dynamika wzrostu pogłowia prawdopodobnie uległa dalszemu zwiększeniu. W końcu 2017 r. liczba krów mlecznych wzrosła o 1% w odniesieniu do grudnia 2016 r. i ukształtowała się na poziomie 2 150 tys. sztuk.

Produkcja mleka w Polsce wykazuje stopniowy wzrost. W 2017 r., przy dalszej poprawie wydajności mlecznej (do 6155 l/sztukę wobec 6037 l/sztukę w 2016 r.), produkcja surowca mogła wynieść 13,3 mld litrów, o 3,5% więcej niż w 2016 r. oraz o 16% więcej niż w roku akcesji Polski do Unii Europejskiej. Wzrostowe tendencje obserwowane były także w skupie mleka. W okresie styczeń-listopad 2017 r. krajowi producenci dostarczyli do podmiotów skupujących 10,4 mld litrów mleka, o 4,6% więcej niż rok wcześniej. W całym 2017 r. skup mógł być o 5% większy niż w 2016 r. i wynieść 11,4 mld litrów², tym samym powrócił do rekordowo wysokiego poziomu z końca lat 80-tych XX wieku.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i IERiGŻ – PIB.

Produkcja artykułów mleczarskich

Notowana w 2017 r. dobra koniunktura na światowym rynku mleka i wysokie ceny zbytu wpływały stymulująco na wzrost krajowej produkcji większości artykułów mleczarskich.

Do wzrostu produkcji masła przyczynił się dynamicznie rosnący światowy popyt na ten produkt. W okresie jedenastu miesięcy 2017 r. w Polsce wyprodukowano 191 tys. ton masła, o 3% więcej niż w porównywalnym okresie 2016 r. W tym czasie wytworzono 302 tys. ton serów podpuszczkowych dojrzewających, o 5% więcej niż przed rokiem, a serów niedojrzewających i twarogów – 415 tys. ton, o 2,5% więcej. Produkcja mleka płynnego (łącznie z mlekiem przetrutowym do dalszej produkcji) w okresie styczeń–listopad 2017 r. wyniosła ponad 3 mln ton i była o blisko 4% większa niż rok wcześniej, a produkcja śmietany niezagęszczonej wzrosła o ponad 6%, do 339 tys. ton. Spośród monitorowanych produktów mleczarskich ograniczeniu uległa jedynie produkcja jogurtów – o 4%, do 349 tys. ton oraz produkcja odtłuszczonego mleka w proszku – o 8,5%, do 131 tys. ton³.

Handel zagraniczny produktami mleczarskimi

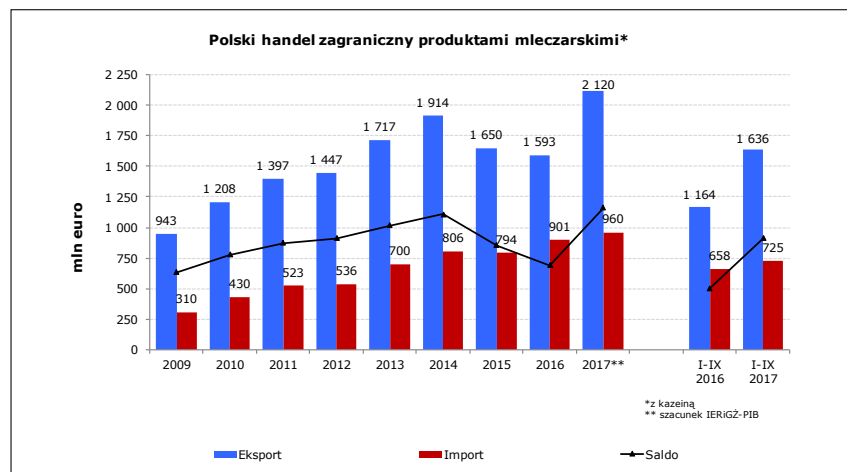
Po okresie głębokiej dekonunktury na światowym rynku mleka notowanej w latach 2015-2016, w 2017 r., wraz z ożywieniem globalnego popytu na produkty mleczarskie, wzrosły przychody polskich przetwórców z eksportu tego asortymentu. Z danych GUS wynika, że w okresie styczeń–wrzesień 2017 r. wartość eksportu produktów mleczarskich z Polski ukształtowała się na poziomie 1,6 mld euro, o 41% wyższym niż przed rokiem. IERiGŻ – PIB szacuje, że w 2017 r. eksport produktów mleczarskich wyrażony w ekwiwalencie mleka surowego mógł być o 8% większy niż w 2016 r. i osią-

gnąć poziom 4,2 mln ton, a w ujęciu wartościowym o około 33% większy – ponad 2 mld euro. Import prawdopodobnie wzrósł do 1,9 mln ton i 960 mln euro. W efekcie saldo mogło wynieść 2,3 mln ton oraz 1,2 mld euro i było większe niż w 2016 r., odpowiednio o około 12% i 68%.

litrów (o 4%), do 222 litrów na mieszkańca⁵. W 2017 r., w efekcie wzrostu cen detalicznych, spożycie produktów mleczarskich mogło być zbliżone do notowanego w 2016 r.

Sytuacja cenowa

W Polsce, podobnie jak średnio w Unii Europejskiej, ceny skupu mle-

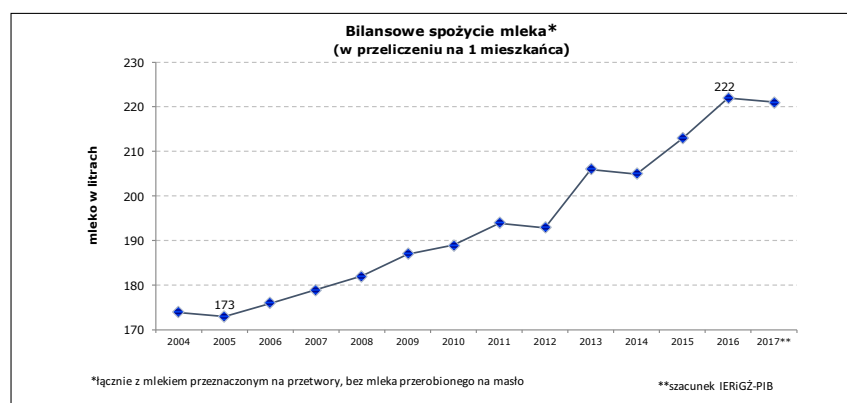
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i IERiGŻ – PIB.

Krajowe spożycie mleka i jego przetworów

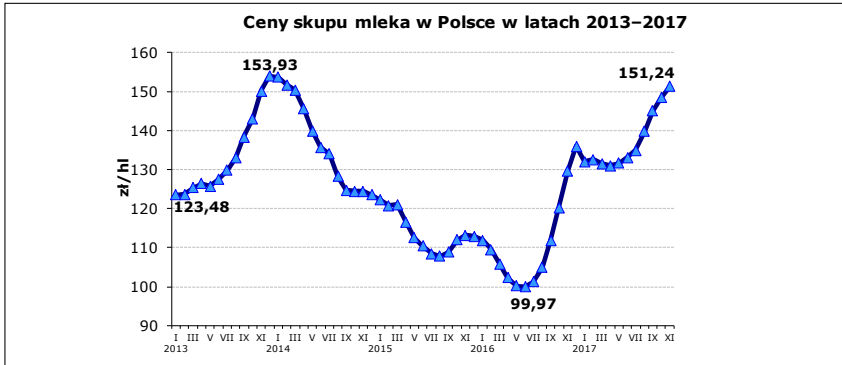
W Polsce od 2006 r. konsumpcja mleka i jego przetworów wykazuje tendencję wzrostową. W 2016 r., na skutek niższych niż rok wcześniej cen detalicznych artykułów mleczarskich oraz poprawy sytuacji dochodowej ludności wynikającej m.in. ze wzrostu świadczeń w ramach Programu Rodzina 500 plus, bilansowe spożycie mleka i jego przetworów⁴ wzrosło o 9

ka w pierwszym półroczu 2017 r. były względnie stabilne, ale wyższe niż przed rokiem. W drugiej połowie 2017 r., na skutek wysokich cen zbytu produktów mleczarskich i korzystnych uwarunkowań w eksporcie, ceny surowca wykazywały tendencję wzrostową.

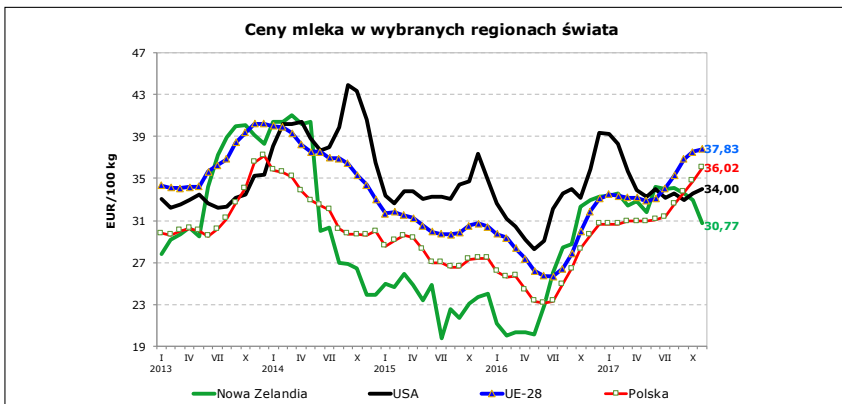
W listopadzie 2017 r. (według GUS) dostawcy za mleko średnio w kraju uzyskiwali 151,24 zł/hl, o 1,9% więcej niż w poprzednim

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i IERiGŻ – PIB.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i IERiGŻ – PIB.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i IERiGŻ – PIB.

miesiącu i o 16,6% więcej niż w listopadzie 2016 r.

W Polsce utrzymuje się duże regionalne zróżnicowanie cen skupu mleka. W listopadzie 2017 r. najwyższe ceny za surowiec uzyskiwano w województwach warmińsko-mazurskim – 158,77 zł/hl i podla-

skim – 158,02 zł/hl (odpowiednio o 5% i 4% więcej niż średnio w kraju), a najniższe – w województwie małopolskim – 134,27 zł/hl i łódzkim – 137,90 zł/hl (odpowiednio o 11% i 9% mniej od średniej krajowej).

Postępujący proces globalizacji

na rynku produktów żywnościowych przyczynił się do większego uzależnienia unijnego, w tym krajowego rynku mleka od sytuacji w innych krajach, czego dowodem jest proces wyrównywania się cen mleka na świecie.

W Unii Europejskiej przeciętna cena mleka w listopadzie 2017 r. osiągnęła poziom 37,83 euro/100 kg i była o 1% wyższa niż miesiąc wcześniej i o 19% wyższa niż w listopadzie 2016 r. W Polsce cena mleka wyrażona w walucie unijnej w listopadzie 2017 r. wyniosła 36,02 euro/100 kg i była o 4,8% niższa od przeciętnej ceny w UE. W 2003 r., tj. przed akcesją Polski do UE, krajowa cena skupu mleka była aż o 50% niższa od średniej ceny w UE.

Biuro Analiz i Strategii KOWR

☎ 22 452 54 71

¹ Prognoza FAO – Food Outlook Biannual report on global food markets November 2017 – Milk and milk products.

² Rynek Mleka – Stan i Perspektywy, nr 53, wrzesień 2017 r., IERiGŻ – PIB, KOWR, MRiRW.

³ Źródło: dane GUS z przedsiębiorstw, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

⁴ Opracowanie sygnałne GUS Dostawy na rynek krajowy oraz spożycie niektórych artykułów konsumpcyjnych na 1 mieszkańca w 2016 r., 31.08.2017 r.

⁵ W ekwiwalencie mleka (łącznie z mlekiem przeznaczonym na przetwory, bez mleka przerobionego na masło).

⁶ Dane KE – data odczytu 9.01.2018 r.

Biuletyn informacyjny nr 1/2018 (203). Wydawany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Redagowany pod kierunkiem Małgorzaty Książyk przy współpracy z kolegium redakcyjnym w składzie: Wojciech Adamczyk, Marian Borek, Joanna Czaban, Joanna Czaplą, Waldemar Guba, Magdalena Józeficka, Ewa Markowska-Bzducha, Justyna Matys, Dariusz Nieć, Krystian Popławski, Bogusław Rzeźnicki, Aleksandra Szelągowska.

Opracowywany przez zespół w składzie: Ewa Jaroszewicz, Mariola Marczak.

Projekt graficzny: Paulina Furman, Artur Kubat. **Współpraca:** Alicja Daniluk-Jankowska. **Zdjęcia na str. I-IV okładki:** fotolia, ©Pantherstock / Photogenica. **Zdjęcia na str. 1-3:** archiwum MRiRW, fotolia.

Redakcja: ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa; tel. (22) 623 11 75, (22) 623 20 68.

Łączność z czytelnikami: Biuro Prasowe MRiRW ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa, e-mail: rzecznik.prasowy@minrol.gov.pl.

Wersja internetowa <http://www.minrol.gov.pl>; <http://www.arimr.gov.pl/dla-beneficjenta/biblioteka.html>;

ISSN 1233-9784. Podpisano do druku: 25 stycznia 2018 r.

Nakład: 8000 egz. **Druk:** Zakłady Graficzne TAURUS Roszkowscy Sp. z o.o., Kazimierów, ul. Zastawie 12, 05-074 Halinów.

Redakcja wyraża zgodę na kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie w celach niekomercyjnych, w całości lub w części, materiałów tekstowych. Podmiot korzystający z materiałów tekstowych opublikowanych na stronach czasopisma zobowiązany jest do zamieszczenia informacji o ich pochodzeniu.

Zabronione jest kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie materiałów graficznych tj. ilustracji, rycin, zdjęć itp.

Jak skorzystać z aplikacji eWniosekPlus?

KROK 1. Zaloguj się za pomocą dotychczasowego konta (loginu i hasła) a jeśli go nie masz, utwórz nowe na stronie www.arimr.gov.pl w zakładce eWniosekPlus.

Do założenia konta wystarczy podać trzy dane weryfikacyjne:

- numer identyfikacyjny producenta – „numer gospodarstwa”,
- kwotę ostatniego przelewu otrzymanego z ARiMR, zrealizowanego w roku 2017 (w przypadku gdy rolnik w danym dniu otrzymał więcej niż jeden przelew należy wprowadzić kwotę z największego przelewu, w przypadku braku otrzymania przelewu od ARiMR w roku 2017 należy wprowadzić wartość 0),
- 8 ostatnich cyfr numeru rachunku bankowego wskazanego we wniosku o wpis do ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Zalecane jest również wskazanie adresu e-mail - pole nieobowiązkowe.

KROK 2. Wypełnij wniosek o przyznanie płatności na rok 2018 z wykorzystaniem odpowiedzi wyświetlanych na bieżąco i dołącz wymagane dokumenty a aplikacja automatycznie sprawdzi, czy zrobiłeś to poprawnie.

KROK 3. Wyślij wniosek i pobierz potwierdzenie.

Dodatkowe informacje:

- pod bezpłatnym numerem infolinii 800-38-00-84;
- na stronie internetowej www.arimr.gov.pl;
- wysyłając e-mail na adres info@arimr.gov.pl lub za pomocą formularza kontaktowego;
- w Punktach Informacyjnych ARiMR.

ROLNIKU!

OD 2018 ROKU

**ISTNIEJE OBOWIĄZEK SKŁADANIA
WNIOSKÓW O PRYZNANIE PŁATNOŚCI
W FORMIE ELEKTRONICZNEJ**

Wypełnij **eWniosekPlus,**

dostępny na stronie www.arimr.gov.pl

**Termin składania wniosków:
od 15 marca do 15 maja 2018 r.**

**Jeśli nie masz dostępu do Internetu lub masz kłopot
z wypełnieniem e-wniosku,**

**POMOC UZYSKASZ W OŚRODKACH DORADZTWA
ROLNICZEGO, IZBACH ROLNICZYCH,
U PODMIOTÓW PRYWATNYCH
ORAZ W BIURACH POWIATOWYCH ARiMR**